

Fredagen den 31 mars

Kl. 09.00–12.26

§ 1 Särskild debatt om hushållens ekonomi

*Särskild debatt om
hushållens ekonomi*

Anf. 1 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Förra veckan träffade jag Stadsmissionen och Rädda Barnen. De vittnade om hur hårt den ekonomiska situationen drabbar vanliga människor. De berättade att antalet människor som söker stöd för så basala saker som mat och kläder har fördubblats. Köerna för att få ut en matkasse ringlar nu långa. Stadsmissionen tvingades faktiskt stänga en av sina verksamheter tillfälligt eftersom trycket blev så stort.

Men de vittnar också om hur fler och nya grupper söker stöd. Det handlar om ensamstående mammor som trots en helt normal lön inte längre kan sätta näringsriktig mat på bordet, om barnfamiljer som desperat söker hjälp för att betala sin elräkning och om pensionärer som arbetat ett helt yrkesliv men nu inte har råd att åka och hälsa på barnbarnen.

Vi pratar ofta om att vi måste stötta dem som har det tufft, men faktum är att den gruppen växer för varje dag som går. Varje ytterligare procent som matpriserna stiger gräver djupare hål.

Frågan är så här. Verkligheten ser ut så här. Det är därför vi har begärt den här debatten. Regeringen tar nämligen inte situationen på allvar. Regeringen har ingen plan.

Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka för initiativet till denna debatt som vi nu ska ha om hushållens ekonomi. Det är minst sagt ett väldigt angeläget ämne. Väldigt många hushåll drabbas stenhårt av alla prisökningar. Många mammor och pappor kämpar just nu för att få ekonomin att gå ihop. Så tack, Mikael Damberg och Socialdemokraterna, för att ni har initierat debatten!

12 procent – så hög var inflationen i februari. Det är den högsta på 30 år. Det betyder att den som arbetar får se sina intjänade pengar minska i värde i rasande takt. Den som har sparat, varit sparsam genom åren, inser nu att de pengarna inte kommer att räcka lika långt som man hade tänkt.

Inte minst märks inflationen på alla prisökningar på varor i matbutiken när man ska handla till sig själv och till familjen. Jag känner verkligen, herr talman, med alla mammor och pappor som just nu vänder på varje krona för att få maten att räcka månaden ut.

Herr talman! Detta besvärliga ekonomiska läge prövar även oss i det här rummet – inte ekonomiskt, men det prövar oss som har tagit ett ansvar

politiskt. Att navigera i ett besvärligt ekonomiskt läge där vi har mycket hög inflation samtidigt som vi har lågkonjunktur kräver ansvar. Det kräver att man gör rätt saker i rätt ordning.

Vi kan inte göra det vi oftast eller alltid gör i lågkonjunkturer, det vill säga brett stimulera efterfrågan och gå med planerade stora underskott. Då eldar vi nämligen på inflationen. Det är ungefär som att kasta pengar på inflationsbrasan. Brasan blir större, pengarna brinner upp och priserna blir väldigt mycket högre. Det skulle komma att drabba barnfamiljer ännu mer.

Herr talman! Regeringen har en tydlig plan för hur vi ska kunna ta oss igenom det besvärliga ekonomiska läget. Det handlar om tre delar. Till att börja med måste vi bekämpa inflationen samtidigt som vi stöttar hushåll och företag. Den andra delen handlar om att tackla lågkonjunkturen på bästa sätt. Det, menar vi, är genom en stark arbetslinje – att fler får ha ett jobb att gå till och en egen lön att leva på. Sist men inte minst, herr talman, handlar det om strukturreformer som på sikt kan få fart på svensk tillväxt igen.

Detta är tre viktiga delar i vår plan för att ta ansvar och hjälpa människor igenom den mycket tuffa tid som vi nu är i.

Herr talman! Jag ser att många parter och partier nu behöver ta ansvar. Det var därför jag kallade till mig matjättarna för någon vecka sedan för att vara väldigt tydlig med att även de har ett ansvar att ta. Finanspolitiken och penningpolitiken ska ta ansvar. Parterna på arbetsmarknaden, som just nu förhandlar, ser också ut att ta ett stort ansvar. Det måste också företag, handlare och matjättar göra.

Det är bra att flera av matjättarna nu har börjat sänka sina priser. Det underlättar något för dem som har allra minst marginaler.

Herr talman! Jag brukar säga att inflationen är löntagarnas allra värsta fiende, och jag menar det. Om inte inflationen dämpas kommer priserna att fortsätta öka. Det kommer att bli ännu tuffare för pensionärer, för barnfamiljer och för många andra. Det är därför vårt fokus just nu, till exempel att stötta barnfamiljer med höjt och förlängt bostadsbidrag, är så viktigt.

Jag återkommer med mer om detta i nästa runda.
(Applåder)

Anf. 3 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag vill börja med att konstatera att finansministern och jag är överens om en sak, nämligen att inflationen måste bekämpas. Inflationen är inte bara skadlig för svensk ekonomi, den slår också extremt hårt mot hushållen.

Att inflationen ska bekämpas innebär dock inte att finansministern kan gå och sätta sig på läktaren och titta på medan hushållen kämpar för att få vardagen att gå ihop. Riksbankens främsta uppgift just nu är att bekämpa inflationen, men även regeringen har ett ansvar. Det ansvaret handlar om att säkerställa att ensamstående mammor kan sätta mat på bordet och att inte ett enda barn ska gå hungrigt till eller från skolan. Det handlar om att se till att den ekonomiska krisen inte leder till nedskärningar i skolan eller till längre vårdköer i ett redan tufft läge.

Det är ingen lätt uppgift. För att det ska gå ihop krävs det att politiken orkar och förmår att prioritera.

Jag brukar lyssna när finansministern beskriver vad hon gör för hushållen. Jag antar att det kommer i nästa inlägg. Då brukar hon säga att man

har gett 40 miljarder i stöd till hushållen på olika sätt. Det hon inte brukar nämna är att stora delar av de förslagen är socialdemokratiska reformer som nu förlängs eller byggs på. Hon nämner också väldigt sällan att hon i denna reformagenda lade 13 miljarder kronor på att sänka skatten för de mest välbeställda i vårt samhälle, i ett läge där matköerna till Stadsmissionen växer.

Vi har presenterat en lång rad förslag under den här vintern: tillfälligt höjt barnbidrag, en elräkningsakut, elstöd för hela landet, ett intäktstak för elproducenter så att de exceptionellt höga vinsterna kan återföras till hushållen i större utsträckning samt en förlängning och förstärkning av tillägget i bostadsbidraget till barnfamiljer.

Vi har krävt att regeringen ska sätta press på livsmedelsbranschen genom att kalla livsmedelsjättarna till samtal, genom ett uppdrag till Konkurrensverket och slutligen genom att tillsätta en priskommission för matpriser för att se till att det inte blir familjerna som tvingas bära en oskäligt stor del av kostnadskrisen och samtidigt se till att matpriserna minskar i takt med att insatsvarorna nu blir billigare.

Hushållens situation är akut här och nu. Vi ser hur breda grupper, barnfamiljer och ensamstående mammor har svårt att sätta mat på bordet. Civilsamhället larmar om att helt nya grupper söker stöd för basala saker som mat och kläder, förvärvsarbete som helt enkelt inte får lönen att räcka till. Marginaler som tidigare var små är i dag obefintliga. De buffertar som byggts upp under goda år är slut. Den dystra sanningen är att det kommer att dröja innan utvecklingen vänder.

Då krävs det besked: Kommer regeringen och Sverigedemokraterna att agera så att inget barn tvingas gå hungrigt eller sluta med fotbollsträningen för att föräldrarna helt enkelt inte längre har råd, eller kommer de att fortsätta att passivt titta på?

Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Vi har alla märkt av hur mycket dyrare allting har blivit. Det gäller för företagen, för den kommunala verksamheten och inte minst för hushållen, som vi pratar om här i dag.

Jag tycker att man ska vara ganska ärlig och säga att det inte finns jättemycket som riksdagens finansutskott kan göra för att snabbt lösa situationen med den höga inflationen. Men det finns en del man kan göra. Ett exempel, som Tidöpartierna har fattat beslut om, är att vi i praktiken har tagit bort skatten på jordbruksdieseln. Vi har sänkt den till EU:s absoluta miniminivå. Gemene man sitter kanske inte och betalar skatt på jordbruksdiesel dagligen. Men de som producerar vår mat, bönderna, betalar skatt på jordbruksdiesel. Om vi tar bort den skatten blir det billigare att producera mat.

Den är den typ av åtgärder, för att få ned kostnaderna i producentledet och såklart i kombination med riktade åtgärder för att hjälpa de ekonomiskt mest utsatta hushållen, som jag tror är det rimliga sättet att navigera i detta mycket tuffa ekonomiska klimat.

Herr talman! Det finns inga realistiska förslag från oppositionen för att få ned inflationen. Jag kan alltså tycka att det är lite märkligt att Socialdemokraterna har begärt den här debatten, även om det är ett viktigt ämne. Men om oppositionspartiernas budgetmotioner ska ge vägledning kan vi konstatera att det som de fyra partierna på den kanten är överens om är att

höja bränsleskatterna med nästan 7 miljarder kronor. Och reduktionsplikten ska fördubblas. En fördubbling av reduktionsplikten skulle öka dieselpriset med 9 kronor per liter vid pump. Ovanpå det skulle det alltså vara ytterligare högre skatt.

Det hade gjort det dyrare för lantbruket, för livsmedelsproducenterna. Det skulle också göra det dyrare för åkerinäringen. Allt som vi handlar i våra butiker behöver trots allt transporteras dit med lastbilar. Det här hade självklart gjort att butikerna hade varit tvungna att ta ut ännu högre priser på mat och livsmedel från slutkunden. Det är inte en framkomlig väg.

Mot detta står Tidöpartierna, som tvärtom gör det billigare för bonden genom slopad skatt på jordbruksdiesel. Det kommer också att bli billigare för åkerinäringen genom slopad eller i alla fall kraftigt sänkt nivå på reduktionsplikten. Och om det blir billigare i producentleden kan det bli billigare även för konsumenten.

Det behöver givetvis genomföras i kombination med åtgärder som riktar till de ekonomiskt mest utsatta hushållen. Ett exempel på det såg vi förra veckan. Då presenterade vi fyra partier i regeringsunderlaget en förlängning och en förstärkning av tilläggsbidraget till bostadsbidraget. I stället för att den tillfälliga höjningen hade löpt ut nu vid halvårsskiftet kommer den att gälla hela året. Och i stället för att ligga på samma nivå kommer den dessutom att höjas.

(Applåder)

Anf. 5 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Den här debatten blir ytterligare en påminnelse om att Sverigedemokraterna och deras stödpartier på regeringskontoren är oförmögna och ointresserade av att agera kraftfullt för att stödja vanliga svenska hushåll. Det är den ledsamma sanningen om regeringsmakten i dag.

Den ekonomiska kris som nu sveper genom Sverige har sin grund i händelser med global räckvidd. Det handlar om Rysslands angreppskrig mot Ukraina och kvardröjande effekter av covidpandemin. Men hur krisen yttrar sig, vilka effekter den får i och för Sverige och inte minst hur olika den slår mot olika grupper i vårt land kan och borde vara något som en seriös regering tar ansvar för. Men det vi får nu är chockerande passivitet.

Det är som om stora grupper i vårt land är osynliga för SD-M-regeringen. Det verkar vara svårt för dem att föreställa sig svårigheterna som möter den som redan före de kraftiga prisökningarna hade svårt att få vardagsekonomin att gå ihop. 13 procent är under den relativa fattigdomsgränsen. I arbetaryrken saknar var fjärde kontantmarginaler.

Nu ser vi vad det leder till. Från skolmatsalar kommer uppgifter om att barn inte riktigt kan äta sig mätta hemma och måste äta mer i skolan. Stadsmissionen larmade bara häromdagen om att allt fler, nu också arbetande med lön, söker sig dit för att få nödhjälp. Och Finansinspektionen varnar för harmageddon.

Detta är inte individuella misslyckanden. Det är våra gemensamma samhällsproblem, vårt politiska ansvar. Men högerpartierna klarar inte av att ta in den verkligheten. Då kommer det tips om att bita ihop och att kolla priser – hej och hå. Elisabeth Svantesson, Oscar Sjöstedt och Ulf Kristersson blir livsstilscoacher och förkunnare av bekymrade plattityder.

Herr talman! Det som framför allt har drivit på inflationen är prisökningar på grundläggande varor och tjänster där marknaden fungerar långt

ifrån som i de vackra teorierna. Det gäller el. Där sätts priserna utifrån efterfrågan på kontinenten snarare än vad vi producerar och behöver i Sverige. Det gäller mat. Där dominerar ett litet fåtal jättar prissättningen, och så vidare.

En regering som är mer trogen marknadsideologin än Bibeln och som framför allt är mer lyhörd för starka penningintressen än för nödroppen från vanliga hushåll från norr till söder visar sig då bli en mycket handfallen regering.

Jag återkommer i mitt andra anförande till vad vi i Vänsterpartiet föreslår och har lyft upp för hushållens ekonomi här och nu. Men vi kan konstatera att från dem som sitter med ansvaret, med regeringsmakten, kommer det inte mycket, inget för hushållen att hurra för.

Anf. 6 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Som flera har varit inne på är det dags för regeringen att faktiskt göra någonting, att ha en krispolitik i en kris.

Precis som flera som talat här fick jag tillfälle att besöka Stadsmissionens matmission i måndags och fick se fördubblingen av antalet sökande som behöver mat för dagen. Det är nya grupper, unga och ensamstående föräldrar, som inte får matkassan att räcka till. De kommer för att försöka få den hjälp de kan få i denna kris. Från regeringen kommer tyvärr ingen vidare hjälp. Den kommer sent. Det kommer lite. Och det som kommer är utan verklig effekt för hushållen.

I den här debatten tror jag att det är viktigt att vi säger till svenska hushåll som just nu är i nöd att det går att göra saker. Regeringen kan göra saker. Man borde för länge sedan ha gett Konkurrensverket i uppdrag att bevaka prisökningarna och prisnivåerna i våra matbutiker som är bland de absolut högsta i Europa. Det räcker inte att sitta och fika med matjättarna och bara prata om priserna. Man måste göra någonting åt det.

Likadant är det när det gäller avgifterna, som just nu rusar. Till exempel är elnätsavgifterna ibland högre än den del av elräkningen som är för själva elens kostnad. Det är monopol. De avgifterna är 30 procent högre än i andra länder. De borde sjunka nu i stället för att rusa i höjden.

På motsvarande sätt kan regeringen göra någonting för att sänka kostnaderna och priserna. Det har talats mycket om att sänka kostnaderna för bönderna. Men det görs alldeles för lite. Det har i princip inte gjorts någonting utöver de åtgärder som vi drev igenom.

Det krävs också att man sänker kostnaderna för att anställa, i synnerhet utsatta. I mitt andra anförande kommer jag att återkomma till att det tuffaste för många hushåll just nu är att föräldrar inte har ett jobb att gå till och att ungdomar som ska ut i livet inte får jobb och kan bygga upp sin ekonomi och klara sig i denna djupa kris. I det läget bör man sänka kostnaderna för att anställa människor, såväl för prisernas som för jobbens och för de utsatta människornas skull. I stället har den här så kallade borgerliga liberala regeringen valt att chockhöja de kostnaderna med miljarder kronor, motsvarande tiotusentals jobb.

Vi i Centerpartiet tror på att man kan göra någonting åt krisen. Man kan sänka priserna med hjälp av konkurrens. Och man kan sänka priserna genom sänkta kostnader, för att skapa fler jobb. Vi vädjar till regeringen: Sluta nu gräva ned er i Tidöavtal och konstiga SD-förslag. Fokusera på det som en borgerlig, liberal regering borde göra; det handlar om tillväxten,

jobben, konkurrensen och sänkta kostnader. Reagera! Regera! Hushållen väntar på er.

Anf. 7 YUSUF AYDIN (KD):

Herr talman! Det är dystra ekonomiska tider för både Sverige och stora delar av vår omvärld. Det är pandemieffekter, det fruktansvärda kriget i Ukraina men också vissa politiska beslut här hemma som har lett till att svenska hushåll befinner sig i ett tufft ekonomiskt läge där många familjer kämpar med höga priser.

I min hemkommun Botkyrka träffar jag ofta på pensionärer och barnfamiljer som har svårt att betala sina räkningar. Allt fler vänder sig till Matmissionen för att köpa billigare mat. Det är sorgligt att behöva konstatera att vissa politiska beslut av tidigare S-regeringar om att stänga ned fullt fungerande kärnreaktorer och kräva höjd reduktionsplikt har lett till höga priser på el och diesel. Detta har i sin tur lett till att bönder, åkerier, livsmedelsproducenter och handlare har fått ökade kostnader och i förlängningen till dagens höga matpriser. Regeringen arbetar nu för fullt med att städa upp bland de åtgärderna och stötta hushåll och företag med ett omfattande elstöd på cirka 55 miljarder för att lindra denna börda.

Herr talman! Vi kristdemokrater lämnar ingen i sticket. I dessa svåra tider har vi också prioriterat de mest utsatta grupperna: barnfamiljer som lever med små ekonomiska marginaler och i synnerhet ensamstående mammor. Därför är vi väldigt glada över att den tillfälliga förstärkningen av barnbidraget höjs och förlängs från nuvarande 1 325 till upp till 2 100. Det är en träffsäker åtgärd som når de mest utsatta familjerna.

Anf. 8 MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! I går kunde vi läsa i nyheterna att en massiv majoritet av svenska folket tycker att regeringen gör ett riktigt uselt jobb. Jag kan bara hålla med. De skenande priserna blir alltmer kännbara för allt fler, och de slår oerhört hårt mot de barnfamiljer och de pensionärer som redan tidigare kämpade för att få pengarna att räcka till varje månad.

Man kan dra ned på mycket, men inte på mat – alla måste vi äta. I valrörelsen svingades det friskt med såväl falukorvar som vallöften, men nu när priserna har stuckit ännu mer i höjden – inte bara på falukorv utan också på sådant som välling, smör och mjölk – då gör regeringen ingenting. De gör åtminstone ingenting som når dem som nu drabbas hårdast och ingenting för att hjälpa människor att sätta mat på bordet.

Regeringen har lagt månader på att ta fram ett katastrofalt dåligt utformat elstöd, sänkt skatten för de väldigt rika och lagt 7 miljarder på rabatt på fossila bränslen – som gav 14 öre, i en dag. Jo, förlåt – finansministern har också fikat med livsmedelsjättarna. Det var säkert jättetrevligt. Men varken barn eller pensionärer kan kaka bensin. Barn behöver näringsrik, bra mat för att klara skolan och växa upp med god hälsa. Så sent som i går och i dag har det kommit larmrapporter från Folkhälsomyndigheten om att man bygger in en folkhälsokatastrof i den generation som växer upp just nu.

Regeringen har ett enormt ansvar för de barn som växer upp i Sverige, och det är dags att ta det. Sänk matmomsen på basvaror, och gör det nu! Det är inte paprika, mjölk och havregryn som kommer att elda på inflationen – däremot är det vad barn behöver för att må bra. Regeringen sitter på

makten att i ett slag sänka matpriserna på näringsrika basvaror med 12 procent. Det är en subvention som skulle göra skillnad i verkligheten, omedelbart.

Anf. 9 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Efter pandemin, Putins hemska och olagliga anfallskrig mot Ukraina och år av misskötsel av Sverige med ett nedmonterat elsystem och ett växande utanförskap står vi nu inför en jättesvår situation med stigande räntor, hög inflation och höga elpriser. För att bekämpa inflationen, vilket är av högsta prioritet precis som finansministern beskrev, måste de åtgärder man tar till för att hjälpa de allra mest utsatta vara träffsäkra. Det är därför det är så bra och viktigt att regeringen gjorde en inflationssäkring genom att öka flera viktiga bidrag som räknades upp i budgeten, till exempel garantipensionen, sjuk- och föräldraförsäkringen och CSN. Detta gör att de med allra minst marginaler får hjälp, samtidigt som regeringen nu har förlängt och ytterligare höjt tillägget till bostadsbidraget för barnfamiljer.

Åtgärderna som vidtas måste alltså vara träffsäkra för att inte ytterligare elda på inflationen. Att sänka momsen, sätta pristak på mat eller generellt höja barnbidraget som oppositionen har föreslagit är inget annat än plakatpolitik som eldar på inflationen och ger miljarder till människor som inte behöver det stödet.

Det riktiga och kloka är att föra en finanspolitik som bromsar inflationen för att få ned matpriserna och samtidigt hjälpa de allra mest utsatta, som jag precis beskrev, för att när det går i nästa steg ytterligare kunna sänka inkomstskatterna. Det förstärker arbetslinjen och ger människor egenmakt och möjlighet att klara sig på sin egen lön i stället för att vara beroende av bidrag.

Liberalernas mål är att varje individ ska kunna välja det yrke den vill och att man ska ha kvar så mycket i plånboken när skatten är betald varje månad att man klarar sig på sin lön. Det borde vara en självklarhet.

(Applåder)

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, alla som deltar i debatten! Jag har lyssnat, och det är många kloka ingångar. Sedan finns det kanske också några som jag tycker är lite mindre genomtänkta, men dem får vi väl återkomma till i repliksiftena.

Låt det inte råda något tvivel om att regeringen har fullt fokus på det ekonomiska läget och tar det på allvar. Varenda dag sedan jag fick den här uppgiften och regeringen tillträdde arbetar vi för att vända en utveckling som inte har fungerat i Sverige, se till att dämpa inflationen och stötta både hushåll och företag som behöver hjälp.

Som jag sa i mitt första inlägg: Prioriteringen här och nu är att bekämpa inflationen och stötta dem som behöver det allra mest. I den budget som vi lade fram i november och som började gälla den 1 januari sänkte vi drivmedelsskatten med 1 krona. Vi såg till att reseavdraget höjdes. Vi lät a-kassan vara kvar på en högre nivå. Vi har ett elstöd om 55 miljarder som nu också går ut till hushåll och företag. Vi förlängde bostadsbidraget för barnfamiljer, och i vårbudgeten kommer vi att både ytterligare förlänga och höja det. Det är nämligen det allra mest träffsäkra man kan göra för

alla de ensamstående mammor och pappor som kämpar för att få ekonomin att gå ihop.

Vi kommer att fortsätta kampen mot inflationen också, för att se till att ta Sverige igenom en väldigt tuff tid. Det är ekonomisk vinter, och det kommer att vara tufft ett tag till, men regeringen jobbar på både kort och lång sikt för att ta oss igenom den här ekonomiska situationen.

Jag vill nu säga något om matjättarna. Jag är övertygad om att det tryck som jag satte på dem när jag samtalade med dem, var och en för sig, får effekt. Det var alltså inte först och främst något kaffedrickande, utan raka och ärliga samtal. Men det som många här har gjort för att sätta tryck på livsmedelsindustrin påverkar också. Vi kan tillsammans ta ansvar och påverka. Vi kan ta ansvar i den ekonomiska politiken, och det ska vi göra. Många partier här inne gör det. Men vi kan också ta ett ansvar för att göra allt vi kan för att sätta tryck i olika delar av näringslivet där vi misstänker att de inte alltid tar det ansvar som de behöver ta.

Jag kommer att fortsätta detta arbete, hålla ögonen på matjättarna och ha återkoppling med dem. Jag är glad att det fick effekt. Att sätta tryck fungerar.

Det ska vi fortsätta med. Vi ger nu också Konkurrensverket betydande resurser att redan nu dra igång arbetet med att följa prisutvecklingen och konkurrenssituationen så att priserna kan sjunka ytterligare.
(Applåder)

Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag biter mig fast vid matpriserna som har ökat med 22 procent på ett år. Jag är faktiskt glad över att finansministern till slut kallade de stora matjättarna till möte, efter att riksdagspartier har krävt det under väldigt lång tid. Det är dock lite märkligt att Sverige i princip gjorde det sist. Våra grannländer, Frankrike och andra stora länder hade redan gjort det. Till slut kom det till stånd här. Då har vi gjort det. Det är bra. Regeringen har gett Konkurrensverket i uppdrag att bevaka det här, vilket vi krävde, och det är bra.

Vi har också ställt ett nytt krav så att man inte bara pekar på alla andra, som att löntagarna ska stå tillbaka och att konsumenterna ska shoppa runt. Även regeringen och finansministern måste ta ansvar. Vi har föreslagit en priskommission. I den ska matproducenterna, livsmedelskedjan, konsumentorganisationerna, pensionärsorganisationerna och studentorganisationerna ska ingå. Är finansministern beredd att agera och tillsätta en priskommission som ska se till att priserna följer med insatsvarorna nedåt?

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker nog att Mikael Damberg är lite sen på bollen. Att sätta ihop en kriskommission och sätta matjättarna i samma rum skulle inte vara så lyckat utifrån till exempel konkurrensperspektiv och kartellbildningsfrågan. Det viktiga är att priserna går ned, och nu börjar de göra det.

Jag tänker hålla ögonen på matjättarna och andra delar i livsmedelsindustrin liksom också andra delar av näringslivet. Jag tror att det tryck vi tillsammans sätter spelar roll.

Ja, jag är väl medveten om att flera partier veckan innan jag kallade matjättarna till mig tyckte att jag skulle göra just det. Det tyckte jag också,

och när den senaste inflationssiffran kom och när vi såg att matpriserna driver inflationen fanns det också ett väldigt konkret tecken på att någonting inte stämmer. Jag kommer därför att fortsätta att inte bara följa utan också ha kontakt och relation med matjättarna för att prisstegringen inte ska öka.

Prot. 2022/23:85

31 mars

*Särskild debatt om
hushållens ekonomi*

Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera, Elisabeth Svantesson, att den svenska regeringen i princip var sist i Europa med att ta dessa initiativ. Man var väldigt sen med att få ut elstödet. Stora delar av Sverige har fortfarande inte fått något elstöd. Man var nästan det enda landet i Europa som inte har lyckats få till stånd en återföring av övervinsterna från elproducenterna under vintermånaderna.

Gång på gång visar den svenska regeringen en brist på handlingskraft. Man är passiv och kommer sist. Att man inte har haft det här trycket redan från början har kanske resulterat i att matpriserna har stigit snabbare i Sverige än i våra grannländer.

Jag ser positivt på att finansministern, sent omsider, bjöd in matjättarna till ett möte. Men är hon beredd att agera och tillsätta en priskommission så att vi verkligen kan se till att matpriserna fortsätter nedåt när priserna på insatsvaror sjunker framöver?
(Applåder)

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att man ska utesluta någonting, men jag ser inte vad en sådan kommission ska göra nu. Priserna måste gå ned nu, och de börjar göra det. Men vi kommer som sagt att fortsätta hålla trycket.

Vi kommer också att fortsätta hålla trycket på det som delvis driver livsmedelspriserna och som vi kan påverka. Det handlar om att bygga ut mer el så att det blir billigare för producenterna. Vi har sänkt dieselskatten så att bönderna får en lättare situation. Vi kommer att sänka reduktionsplikten den 1 januari, vilket kommer att göra skillnad för väldigt många svenska hushåll. Socialdemokraterna och många andra partier här vill ju höja reduktionsplikten. Det skulle slå stenhårt mot svenska hushåll. Socialdemokraterna vill slutligen också höja skatten för 1 miljon svenskar, herr talman. Även detta påverkar svensk ekonomi och många hushåll.

Anf. 15 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Finansministern talar mycket om inflationen och tycker inte om den. Det upprepas härifrån att det är en central uppgift att bekämpa den. Men framför allt använder hon hänvisningar till själva konceptet inflationsbekämpning för att inte göra något.

Lite lustigt är det väl ändå att regeringen sänkte skatten för 18–19 miljarder, mest till höginkomsttagare. Man pumpar ut 55 miljarder i elstöd på ett väldigt egendomligt och delvis hemligstämplat sätt. Men detta eldar tydligen inte på inflationsbrasan. Däremot skulle stöd till barnfamiljer, stärkt försörjningsstöd, billigare kollektivtrafik, sänkt barnomsorgstaxa och stöd till välfärdstjänster i kommunerna elda på inflationen.

Kan det möjligen vara så att finansministern helt enkelt tycker att det är bra om svenskar med små marginaler får ta hela inflationssmällen så att

utsatta grupper såsom slottsherrar och verkställande direktörer kan hållas skadeslösa?

Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! En sak är väldigt klar och tydlig: Vänsterpartiet verkar älska inflation. I Vänsterpartiets budget ser man att de under tre år tänker låna upp ungefär 200 miljarder helt ofinansierat för att göra olika investeringar. Man kan vara säker på att det skulle bidra till inflationen.

Herr talman! Jag tycker nog att Ali Esbati underskattar behovet hos även ensamstående mammor och pappor att ha bil så att de kan köra till jobbet. Ensamstående mammor och pappor som har bostadsbidrag får nu en förhöjning och en förlängning. Det är väldigt nödvändigt och viktigt. Jag tycker att vi ska rikta insatser till dem som behöver det allra mest.

Vad gäller elstödet ska man inte heller underskatta att många pensionärer med väldigt små marginaler nu får tillbaka en del av de kapacitetsavgifter som de själva har betalat in. Det underlättar för många med små marginaler.

Vi har en bred palett med åtgärder som underlättar för och stöttar svenska hushåll och företag. Det gör skillnad.

Anf. 17 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Finansministern är säkerligen kompetent på många områden, men att läsa Vänsterpartiets budgetmotion tycks inte höra till dem. Vi använder i år samma mängd pengar som regeringen till att göra satsningar. Regeringen gjorde dock andra val. Det var min poäng. Man använder miljarder på ett sätt som stöder dem som i huvudsak redan har det väldigt gott ställt. Vi skulle ha använt pengarna på ett annat sätt. Det är själva kärnan i detta. Det är det som säger något om vad man vill, vilka människor man ser och hur man analyserar samhällsproblem.

Det är dessutom nödvändigt att framöver investera Sverige framåt och ut ur dessa kriser. Det förstår till exempel en person som USA:s president Joe Biden som i sin Inflation Reduction Act just använder många pengar till att investera i framtiden.

De val som finansministern gör måste hon själv stå för. Hon väljer att stödja slottsherrar framför vanliga barnfamiljer.

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Att bekämpa inflation är en av min och regeringens absolut viktigaste uppgifter, eftersom vi vet vad inflation får för effekt på barnfamiljer och pensionärer med små inkomster. Det handlar om en helhet av den finanspolitik och ekonomiska politik som man bedriver. Vi tar ansvar i en tuff tid. Jag vet att vi kommer att komma igenom detta om vi gör det på rätt sätt.

Låt mig återigen påminna om den budget som började gälla för ett kort tag sedan. Det blev högre nivåer i a-kassan. Bostadstillägget förlängdes, och nu kommer det också att höjas. Vi satsade en tredjedel av reformutrymmet på välfärden. Vi gör många fler saker, till exempel skatteanstånd för företag som har det tufft.

Många saker görs för att stötta, men jag kommer alltid också att ta ansvar för helheten. Det kommer Ali Esbati aldrig att få eller kunna göra.

I den helheten är det viktigt för mig att inte spä på inflationen så att det blir dyrare för de mammor och pappor som Ali Esbati pratar om.

Prot. 2022/23:85
31 mars

*Särskild debatt om
hushållens ekonomi*

Anf. 19 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Finansministern och jag är överens om att ett av de största problemen i Sverige, i synnerhet för hushållens ekonomi, är arbetslösheten – att mamma och pappa inte har ett jobb att gå till på morgonen. Vi är överens om att arbetslinjen är viktig, att vi ska göra allt för att människor ska ha incitament att jobba och möjligheter att jobba samt att småföretagen ska skapa jobben som kan vända krisen. Det är i alla fall vad finansministern ibland säger.

Men vad gör man? Jo, i morgon, den 1 april, chockhöjer man arbetsgivaravgifterna med 12 procentenheter för småföretag som anställer unga. Det blir många miljarder i ökade kostnader motsvarande tiotusentals jobb. Dessutom får välfärden i kommuner och regioner en ökad kostnad med 1,2 miljarder kronor på grund av era skattehöjningar, motsvarande 5 000 jobb för unga. Nu är min fråga till finansministern: Kommer finansministern att ge tillbaka de pengar till välfärden och de jobb för unga i välfärden som hon skattar bort?

Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tyckte att början av Martin Ådahls inlägg var väldigt bra. Jag ska fortsätta där och såklart också svara på frågan.

Det finns några partier här i riksdagen som värnar arbetslinjen och vill att fler ska ha ett eget jobb att gå till. Det finns andra partier som inte tycker att 7–8 procents arbetslöshet ens är högt längre. Vi ser det som en av våra prioriterade uppgifter att få fler att ha ett jobb att gå till, ha en egen lön och vara oberoende av ersättningar från det gemensamma. Där finns det mycket att göra, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga var tillfällig över pandemin. Jag tror att sju av åtta partier här i riksdagen var överens om att den inte skulle förlängas nu. Jag kan ha fel; i så fall får ni återkomma.

En sådan nedsättning tror jag inte är det mest effektiva sättet just nu att hjälpa kommuner och företag. Det finns andra sätt, till exempel att pressa inflation, bygga el och se till att drivmedelspriser och andra priser blir lägre för alla de småföretag som nu kämpar.

Anf. 21 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Först vill jag konstatera att åtminstone ett parti som sitter i regeringen, nämligen Liberalerna, dyrt och heligt lovade att man skulle sänka arbetsgivaravgifterna och inte höja dem, som man gör i morgon. Om ni tror på att vi måste vända krisen, fixa jobben och sänka kostnaderna för företag, så att inflationen minskar, varför vill ni då chockhöja arbetsgivaravgifterna med 12 procentenheter och många miljarder kronor i morgon, den 1 april, mitt i krisen?

Jag upprepar frågan jag inte fick något svar på. Ni tar nu 1,2 miljarder i skatter av kommuner och regioner som är hårt pressade, vilket motsvarar 5 000 ungas jobb, när man behöver händer och fötter i vården, omsorgen och även skolan. Vad kommer ni att göra med dem?

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den frågan. 12 miljarder är det vi satsar på regioner och kommuner i budgeten för det här året. Jag hade gärna önskat att det kunnat vara ännu mer, men det var en tredjedel av reformutrymmet i en tuff tid.

Jag tror inte att det är just arbetsgivaravgifterna för unga som är det avgörande här. Hade jag trott det hade jag förlängt nedsättningen. Jag ser drivmedelskostnader och energikostnader. Jag ser regelkrångel. Jag ser kompetensförsörjningsfrågor. Jag ser att de som står allra längst bort från arbetsmarknaden behöver stöd för att komma in. Det är därför vi så kraftigt sätter ned arbetsgivaravgifterna just för den gruppen, även för unga som står långt utanför. Nystartsjobb kallas det, Martin Ådahl. Det är ett effektivt sätt att sänka kostnaden för företag som anställer en person som står utanför men också öka chansen att komma in på arbetsmarknaden. Många unga kommer in på arbetsmarknaden utan att vi just nu sätter ned arbetsgivaravgiften.

Men jag utesluter ingenting. Det har jag sagt många gånger. Vi följer frågan noga.

Anf. 23 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Finansministern rabblade i sitt anförande en lång rad skattesänkningar och subventioner som inte når dem med lägst inkomster. När regeringen sviker tvingas de här familjerna i stället förlita sig på välgörenhet och rikta sig till civilsamhället.

Att sänka momsen på basvaror skulle göra omedelbar skillnad för dem som nu har det tuffast ekonomiskt, inte minst för de barn som i dag på fredagen kommer att äta upp sig i skolan inför helgen och som sedan på måndag kommer att tvingas äta i kapp. Rabatt på drivmedel hjälper inte den som inte har råd med bil och hjälper inte den som inte har råd att sätta mat på bordet. Och barn kommer inte att kunna kaka bensin nu heller.

Jag undrar när regeringen kommer att börja agera även för dem som har det allra svårast och när Elisabeth Svantesson kommer att agera för att sänka momsen på basvaror.

Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker, som jag sagt innan, att man inte ska utesluta olika typer av verktyg. Men det som jag ser hjälper de allra mest utsatta familjerna just nu mest är det riktade bostadsbidraget, som vi inte bara förlänger utan också höjer från 25 till 40 procent. Det är en kraftig höjning som kommer att göra skillnad. Med det sagt kommer det fortfarande att vara tufft för väldigt många människor.

Att välja att sänka matmomsen är någonting man absolut kan göra, men det är sällan det mest träffsäkra. Att välja ut några varor tror jag inte heller är det enklaste. Vad vi ser av erfarenheter är att risken finns att priserna höjs på andra ställen. Vi vet också att den underliggande inflationen inte påverkas av sänkt matmoms. Då finns det fortfarande skäl att misstänka att den kommer att fortsätta öka.

Jag rabblar inte – jag gör. Jag sänker skatten på drivmedel, förändrar reduktionsplikten, ser till att barnfamiljer fått ökat bostadsbidrag och mycket annat som jag inte hinner säga nu.

Anf. 25 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Att regeringen nu ställer sig bakom det vi krävde redan i valrörelsen, nämligen en förlängning och en höjning av bostadsbidraget, är jag väldigt glad för. Det ska jag passa på att ge en eloge för, för det är verkligen viktigt.

Däremot är det fortfarande så att barn i vårt land går hungriga till skolan. Barn i vårt land riskerar livslång ohälsa när deras föräldrar inte längre kan köpa nyttig mat till dem. Barn som växer upp i fattigdom i vårt land får betala priset för att vuxna med höga inkomster, både vd:ar i livsmedelsindustrin och ministrar, inte agerar.

”Låt barnen komma till mig” är ett bibelord som jag tror att både Elisabeth Svantesson och jag själv har vuxit upp med. Finansminister Svantesson har getts en position där hon har en helt unik möjlighet att hjälpa de barn som får allra mest illa i vårt samhälle.

Herr talman! Till Elisabeth Svantesson vill jag säga, från en mamma till en annan mamma: Gör det! Hjälp de mest utsatta barnen och gör det nu, för det är en generation som står på spel!

Anf. 26 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Märta Stenevi för både råd och frågor i den här diskussionen.

Jag delar helt bilden att vi måste hjälpa dem som har det allra tuffast. Civilsamhället gör fantastiska insatser, delvis med hjälp av stöd från det offentliga på olika nivåer. Men vi som är i det här rummet och vi som sitter i regeringen har också ett ansvar att underlätta för de barnfamiljer som har det allra tuffast. Det är därför vi nu förlänger och höjer det här bostadsbidraget. Mer kan absolut komma att behöva göras, för inga barn ska behöva gå hungriga vare sig till skolan eller från skolan. Alla barn ska få en skolgång som är bra men också självklart äta sig mätta. Det är därför bra att många av våra stöd, försörjningsstöd och andra, skrivs upp med inflationen. Det underlättar något, tillsammans med det vi gör för att sätta press på matjättar, stötta med bostadsbidrag och annat. Det kommer att vara en tuff tid framöver, men jag har alltid barnen och barnbarnen för mina ögon.

Anf. 27 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag tycker att den här debatten än så länge har visat att det är uppenbart att regeringen inte har en plan för hur man ska stötta hushållen i det här svåra läget. Man har inga nya besked att ge till vare sig barnfamiljer eller ensamstående med barn. Jag noterar att finansministern talar om att man ska stötta familjer i det här läget och att inga barn ska gå hungriga, men verkligheten talar ju ett annat språk. Verkligheten blir regeringens fiende.

Om nu regeringen skulle ha en plan finns det fem frågor som jag skulle kunna ställa som tittar lite framåt. Jag undrar om regeringen kan svara på de frågorna.

1. Hur blir det med elstöd inför nästa år? Det är nog många familjer som undrar över det.
2. Kommer vi att ha ett intäktstak på plats till nästa vinster som för tillbaka vinsterna på ett helt annat sätt än vad regeringen lyckats med den här gången?

3. Har regeringen några konkreta förslag för att pressa priset på el? Vi har föreslagit ett folkhemselsystem där staten auktionerar ut långa kontrakt och köper in billig el till hushållen. Det är i princip på samma sätt som storföretagen gör i dag. Det skulle ha effekt på priset på el för vanliga svenska hushåll. Hur blir det?
4. Finns det någon plan för att säkra välfärdens finansiering nu när skolor larmar om uppsägningar?
5. Finns det en plan för att möta lågkonjunkturen?

Jag noterar med viss glädje utspelet häromdagen om att ni tar tillbaka lite av de besparingar som sker på yrkesutbildning i regeringens budget. Men det är bara första exemplet på att finansministern erkänner att ni hade kapitalt fel i er budget när ni gjorde så kraftiga neddragningar på utbildning på gränsen till en lågkonjunktur.

Hur ser planen framåt ut, finansministern?

(Applåder)

Anf. 28 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Den 22 januari 2020 röstade de fyra oppositionspartierna emot en förlängning av kärnkraftsreaktorerna Ringhals 1 och Ringhals 2 och vann med en rösts övervikt. De fyra Tidöpartierna röstade för en förlängning.

Herr talman! I dag vet vi att om vår sida hade vunnit då hade elpriserna i elprisområde 3 och 4, de södra och mellersta delarna av landet, varit 30–45 procent lägre om de två reaktorerna fortsatt hade varit i drift. Att vi hade haft lägre inflation med 30, 40 eller 45 procent lägre elpriser kan vi vara i princip helt säkra på. Det är alltså oppositionens modell: Högre elpriser, högre bränsleskatter och högre reduktionsplikt.

Tidöpartierna har drivit igenom elstöd till hushållen. Vi har sänkt skatten på bränslen. Vi har höjt milersättningen kraftigt. Vi har behållit de tillfälligt högre nivåerna i a-kassan. Vi har skjutit till resurser till välfärden till kommunsektorn. Vi har underlättat för företagen att få skatteanstånd. Vi har förlängt och dessutom förstärkt bostadstillägget i bostadsbidraget. Vi kommer att sänka reduktionsplikten, och vi kommer att bygga ny kärnkraft.

Det är väldigt mycket som har förstörts under Socialdemokraternas tid vid makten. Sverige hade högst dieselpriser i hela världen långt innan Putins vidriga krig i Ukraina och efterföljande energikrig mot resten av kontinenten.

För oss är det absolut högsta prioritet att komma till rätta med inflationen. Den ska ned. Vi har en diger reformagenda som kommer att stärka hushållens köpkraft. Det ska bli billigare att tanka bilen. Det ska bli billigare att betala elräkningen. Det ska löna sig bättre att arbeta.

Anf. 29 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna ägnade i princip hela valrörelsen åt att lova att allting skulle bli billigare och att vanligt folk skulle få det bättre ekonomiskt. Det var det ena löftet efter det andra.

Nu ser vi en verklighet som går i helt motsatt riktning. Då är Sverigedemokraterna det parti som inte vill ha den här riksdagsdebatten om hushållens ekonomi. Vad kan det bero på?

Kan det bero på att man inte vill synas? Man vill inte bära ansvaret för den budget som nu präglar Sverige och som är grunden för den ekonomiska politiken i vårt land.

När Stadsmissionen larmar om att alltmer resurser läggs på akuta insatser har Sverigedemokraterna i dagens debatt inga nya besked att ge till dem som har det absolut tuffast i vårt land. Verkligheten har blivit Sverigedemokraternas största fiende.

Anf. 30 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag hängde med. Det är klart att vi vill ha debatt, annars hade vi inte varit här. Då hade vi gjort någonting annat. Jag är här. Jag förstod inte riktigt vad som menades, ursäkta mig.

Det sades att vi inte har några nya besked. Vi kom med besked i förra veckan, som jag var inne på i mitt anförande. Det var en förlängning och en förstärkning av den tillfälliga höjningen i bostadsbidraget.

Herr talman! Det är också väldigt mycket på statsbudgetens utgiftssida som indexeras upp i paritet med inflationen. Där hittar vi garantipensionen till de ekonomiskt sämst ställda äldre. Där finns även sjukpenningen, sjukersättningen och föräldrapenningen. De indexeras upp i paritet med inflationen.

Att säga att vi inte kommer med några nya besked när vi har presenterat nya besked här i närtid är lite märkligt.

Anf. 31 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Oscar Sjöstedt inte är uppdaterad. SD motsatte sig den här debatten när partierna talade om ifall vi skulle ha en aktuell debatt. Det är bra att ni kommer när vi bestämmer att debatten ska ske.

Vi har lagt fram en lång rad förslag på riksdagens bord. Det är tillfälligt höjda barnbidrag, elräkningsakut och tankrabatt som går mest till glesbygden. Det skulle göra skillnad på hushållens ekonomi på riktigt.

Sverigedemokraterna har sagt nej till det. Ni valde i stället att sänka skatten för den mest högavlönade med 13 miljarder kronor när vi ser att verkligheten ser ut som den gör både för välfärden och för de utsatta hushållen.

Jag tror att anledningen till att Sverigedemokraterna helst inte hade velat ha den här debatten är att det blir tydligt att man lurade svenska folket under valrörelsen och nu sitter med ansvaret för den ekonomiska politiken. (Applåder)

Anf. 32 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Socialdemokraternas elräkningsakut var det absolut ingen som ville ha. Möjligen ville Socialdemokraterna själva ha den, men absolut ingen annan och definitivt inte branschen. Det var en tämligen oegentänkt och orealistisk reform. Det var vad jag sa i mitt första anförande. Vi har inga realistiska förslag från oppositionssidan som skulle komma till rätta med inflationen.

Det är samma sak med barnbidragen. Vi hade i tidigare replikskiften en diskussion om matmomsen. Den är så bred och träffar ju alla. Jag har för egen del inget behov av ett högre barnbidrag. Då är det bättre att rikta sig till de barnfamiljer som är ekonomiskt väldigt utsatta. Bostadsbidraget är till skillnad från barnbidraget behovsprövat. Det går bara till barnfamiljer med väldigt låga inkomster.

Barnbidraget går till alla. Det går till riksdagsledamöter, bankdirektörer, deltidsarbetande undersköterskor, arbetslösa och sjuka. Det är en väldigt bred och därmed väldigt ineffektiv reform.

Anf. 33 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Den som lyssnade på Sverigedemokraternas vallöften om hushållsekonomin torde vara ganska överraskad i dag. Det är knappt ett år sedan. Det skulle bli 10 kronor billigare bensin, pensionerna skulle höjas med 2 000 kronor i månaden med mera. Det blev ingenting av det.

Faktum är att det inte heller finns något som tyder på att Sverigedemokraterna visat något egentligt intresse för vanligt folks ekonomi. I stället är det elhandelsbolagens, matvarujättarnas och skolkoncernernas direktörer som har funnit en stabil vän i Oscar Sjöstedt. Där har han stått i frontlinjen samtidigt som svenskar i behov av samhällets stöd har pressats.

Inget gjordes för pensionärerna i budgeten. Det har heller inte direkt låtit som att det kommer någonting framöver. För den som är sjuk eller arbetslös utlovas i stället ännu hårdare tag.

Jag har en fråga, Oscar Sjöstedt. Är tanken att de som behöver pengarna i stället ska glädjas åt din personliga närvaro på presskonferenserna med finansministern?

Anf. 34 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Mycket av det som sades är inte korrekt.

Det är intressant att ni tar upp pensionerna. Jag vill understryka att Sverigedemokraterna fortfarande inte sitter i Pensionsgruppen. Jag tror att ledamoten Esbati vet att beslut om frågor om pensionssystemet fattas i Pensionsgruppen. Vi sitter fortfarande inte där. Det är sagt bara för att understryka det.

Sjukpenningen går upp. Den indexeras upp. Sjukersättningen går upp. Den indexeras upp. Vi har sett till att de arbetslösa får behålla den tillfälliga högre nivån i a-kassan. Den har permanentats. Det har visst hänt saker. Man säger att det inte händer något för sjuka eller arbetslösa. Det har visst hänt saker.

Jag talade också om bränslepriserna i mitt anförande tidigare. Reduktionsplikten kommer ned till årsskiftet. Då kommer även bränslepriserna att komma ned. Vi levererar.

Anf. 35 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Det stämmer att det finns några saker som Sverigedemokraterna inte har medverkat till försämringar i; det kan man ju glädjas åt på sin kammare.

Min poäng var dock att det fanns många saker som ni i Sverigedemokraterna lovade skulle hända med bland annat pensionerna. Ni var med och gjorde en budget, och där finns det inte en tillstymmelse till stöd för pensionärerna på det sättet.

Även i övrigt är det väldigt tydligt vilka typer av frontlinjer som Oscar Sjöstedt ställer sig i. Han vill stödja och försvara rätten för direktörer och ägare av de stora bolagen att fortsätta ha det väldigt gott, men han gör väldigt lite för vanligt folks ekonomi. I stället står han – det är sällan man får säga detta – bokstavligen och slåss mot väderkvarnar. Det är vindkraften som är den stora fienden snarare än inflationen.

Anf. 36 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Ali Esbati refererar till vindkraftverk som väderkvarnar; det har jag faktiskt också gjort vid några tillfällen.

Vi har inte släppt den större ambitionen om reformering av pensions-systemet vad avser själva avsättningarna in i pensionssystemet. Jag är fortfarande helt övertygad om den linjen. Innerst inne tror jag dock att Ali Esbati förstår att en sådan typ av reform inte går att genomföra utan att ha med sig Pensionsgruppen.

Jag har inte släppt den idéen. Min förhoppning är att vi i relativ närtid ska kunna få ett nytag på olika sätt när det gäller Pensionsgruppen, att Sverigedemokraterna ska ingå i Pensionsgruppen och att vi ska kunna jobba med dessa frågor tillsammans.

Anf. 37 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag är ledsen, Oscar Sjöstedt: Det här kommer att bli tjugtigt.

Före valet lovade ni att sänka dieselpriiset med 10 kronor. Många på den svenska landsbygden räknade med och litade på att ni menade allvar och att det var på riktigt. De inrättade sin ekonomi efter detta.

Nu vet vi att verkligheten har spökat, som Oscar Sjöstedt har sagt, och att det inte blir så. Hittills har det blivit 14 öre. Nu lovas det för framtiden igen – snart kommer det!

Vi har föreslagit att man inte ska ge sänkningar till alla utan ge dem som inte har tillgång till tunnelbana eller spårvagn och som är beroende av bilen 3 kronor vid pump – rakt och klart och reda pengar.

Min fråga till Oscar Sjöstedt är: Hur stor sänkning blir det? Svenska folket väntar.

Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med ska vi konstatera, vilket jag också gjorde i mitt anförande, att det som de fyra partierna på den kanten – i oppositionen – är överens om är att höja bränsleskatten med 1 krona per liter och att höja reduktionsplikten, vilket hade renderat i 9 kronor mer per liter vad gäller diesel vid pump. Ovanpå det kommer ytterligare skattehöjningar. Det är Centerpartiets modell.

Vår största reform i höstbudgeten, räknat i kronor och ören, var en skattesänkning på bränsle. Till årsskiftet kommer reduktionsplikten att avskaffas eller kraftigt sänkas. Detta kommer att rendera i att det blir 4, 5 eller i bästa fall till och med 6 kronor billigare per liter.

Vi kommer givetvis att driva på för ytterligare skattelättnader. Hur mycket det blir ska vi ju förhandla om, och det gör vi såklart inte här i riksdagens talarstol utan någon helt annanstans.

Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att budgivningen är på gång nu. Det var 10 kronor, och nu är det 5, 6 eller kanske 4 kronor. Det var 1 krona, men det blev 14 öre. Hur ska någon över huvud taget kunna lita på det här?

Lantbrukarnas Riksförbund har för övrigt räknat ut att ert förslag skulle ge 3 kronor lägre pris för människor på landsbygden. Det är sådant som vi vill ge här och nu till dem som är beroende av bilen i stället för att hitta på och vända och vrida.

För övrigt: Ni har ansvar nu. Ni hittar på om vår politik. Vi har sagt att vi vill pausa reduktionsplikten och sänka skatten på det förnybara så att det blir mer än en 1 krona i skattesänkning utöver dessa 3 kronor. Det har vi sagt. Ni kan säga vad ni vill om oss, men nu ska ni ta ansvar för vad ni har lovat.

Ni lovade 10 kronor. Nu är det 5 kronor, eller 4. Vad blir det? Svenska folket väntar.

Anf. 40 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Den modell som Centerpartiet har föreslagit är hundra procent orealistisk och hundra procent ogenomförbar. Att ha något slags prisdifferentiering beroende på var i en kommun som en bensinmack är belägen är hundra procent orealistiskt och hundra procent ogenomförbart.

Detta är inte en fråga om att kunna lita på någon. Det är klart att man måste förhandla. Hade Sverigedemokraterna fått 51 procent hade det varit jättelätt – då hade jag kunnat lova en himla massa saker. Men inget parti här i kammaren har ju 51 procent. Alla partier måste förhålla sig till andra partier för att försöka söka majoriteter – annars händer ingenting alls. Detta är ju ingenting nytt; det är grunden för den svenska parlamentariska demokratin. Partier sätter sig ned tillsammans med andra partier, pratar om saker, förhandlar och ser om de kommer fram till någonting. Det handlar inte om att man inte kan lita på någon.

Detta är en jätteangelägen fråga för Sverigedemokraternas del och för min del, men det betyder inte att jag kan veta exakt hur en sådan förhandling kommer att förlöpa. Det vore ju fantastiskt om jag visste det, men det vet jag inte. Det är klart att vi måste förhandla.

Anf. 41 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det går att göra något för att pressa ned inflationen och effekterna av den för hushåll som sliter. Medan regeringen och Sverigedemokraterna lade fram en statsbudget som var en stor axelryckning åt situationen för vanliga hushåll tog Vänsterpartiets budgetförslag höjd för den realekonomiska situationen. Med Vänsterpartiets budget skulle biljettprierna i kollektivtrafiken kunna halveras i hela landet. Barnomsorgsavgifterna skulle också sänkas kraftigt, sjukförsäkringen och a-kassan stärkas, pensionerna få ett ordentligt lyft, försörjningsstödet stärkas och karensavdraget slopas. Dessutom skulle det bli ett tillfälligt ensamstående tillägg i barnbidraget.

Sådant gör skillnad på riktigt. För en tvåbarnsfamilj med två kommunalarbetslöner skulle det redan nu, från början av det här året, ha inneburit ungefär 2 500 kronor mer i månaden. Det är både krispolitik och en politik för en bättre och mer framtidsinriktad samhällsutveckling.

Vi kunde lägga fram ett sådant förslag därför att vi gjorde andra prioriteringar – det var samma pengar, omskyfflade på ett annat sätt. Regeringen sänkte skatter för höginkomsttagare och lämnade det kapital som staplats på hög i ett fåtal händer orört. Våra förslag är i stället anpassade till den verklighet där många hushåll har väldigt små marginaler medan några få knappt märker av någon kris. Det är att ta ansvar.

Det vi sa om att sätta press på matjättarna – det som alla nu verkar tycka är ett bra förslag som de själva har kommit på – avfärdades med brösttoner av finansministern ena dagen och var bokstavligt talat toppen dagen därpå. Det har redan fått effekt på denna oligopolmarknad, men nu krävs det handling från regeringen. Finansministern kan och bör agera för att få till en skarp överenskommelse med matjättarna, så att det inte bara blir reklamsnack från deras sida.

Förslagen finns där. Nu måste regeringen stappla ut på banan.

Anf. 42 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten för anförandet.

Vänsterpartiet har de senaste veckorna pratat om att lösningen i dessa svåra tider är ett pristak på mat. Att införa ett pristak och att staten ska gå in och reglera priserna är fel väg att gå, säger alla experter. Det skulle snarare sätta marknadskrafterna ur spel och riskera att leda till brist på matvaror, vilket vi har kunnat se exempel på runt om i världen tidigare.

Hur har Vänsterpartiet tänkt att man skulle införa ett pristak utan att det leder till brist på till exempel matvaror och till framväxt av en svart marknad?

Anf. 43 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet har inte föreslagit något generellt pristak eller att priserna på matvaror ska sättas på Finansdepartementet eller något liknande.

Vi konstaterar däremot att vi till skillnad från Liberalerna ser marknaden så som den faktiskt är och inte så som den framträder i läroböcker i nationalekonomi A – som ett slags fantasiskapelse där perfekt information råder och det finns oändligt många aktörer. Det finns färre än oändligt många aktörer på denna marknad – tre, huvudsakligen. Det gör att andra typer av relationer uppstår på denna marknad, och då är det inte bara möjligt utan också nödvändigt och viktigt att från det offentliga sida agera för att sätta press så att vi får bättre konkurrens i många avseenden och en annan situation för dem som ska handla maten och äta den – en rimlig och vettig marknad i stället för en som inte fungerar särskilt bra.

Anf. 44 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Jag undrar vilka läroböcker ledamoten Ali Esbati egentligen har läst för att komma fram till den typ av politik han föredrar.

Han har stått här och raljerat om att vi för en politik för slottsherrar. Jag har personlig erfarenhet av att växa upp och knappt ha mat på bordet och se mina föräldrar behöva flytta när räntorna knäckte deras ekonomi. Det gav dem ett livslångt problem. Därför är jag otroligt glad att Vänsterpartiet inte påverkar finanspolitiken just nu, med en skattechock på över 68 miljarder för vanligt folk och med 200 miljarder som skulle elda på inflationsbrasan under den här perioden.

Hur menar Ali Esbati utifrån de läroböcker han har läst att detta skulle vara en bra skattepolitik som skulle hjälpa barnfamiljer och vanligt folk?

Anf. 45 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Det finns många problem med det sätt som nationalekonomi lärs ut på vid våra universitet, men det ska jag inte gå in på här nu.

Jag kan dock konstatera att det var långt fler som drabbades av exempelvis 90-talskrisen. Det lämnade sår på den svenska samhällskroppen som fortfarande finns kvar. Det är viktigt att vi undviker att föra en politik som gör att ojämlikheten ökar, välfärdssystemen urholkas och människor kommer i kläm. Det är den typ av politik som i dag förs av regeringen och Sverigedemokraterna, med stöd av Liberalerna. Det är en politik som inte ser att vanliga människors behov måste kunna vara i centrum utan i stället skyfflar över pengar till dem som har det väldigt gott ställt och tjänar väldigt bra på den inflationssituation vi har i dag.

Denna politik behöver ändras. Tyvärr kommer nog inte Liberalerna att medverka till den ändringen.

Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! I denna debatt är det tyvärr bara att konstatera att de hushåll som väntade på kraftfulla åtgärder från regeringen får vänta ytterligare ett antal månader innan den känner sig nödgad att göra något.

Men jag vill prata om något som det har pratats för lite om i den här debatten och som är det allvarligaste problemet för väldigt många hushåll i Sverige, nämligen arbetslöshet och brist på heltidsjobb. Vi tror ibland att det är så i hela världen. Inflationen finns i hela världen. Tyskland har dock en arbetslöshet på 3 procent. I USA och Nederländerna är den 3 ½ procent, i Danmark 4 ½ procent och i Belgien 5 ½ procent. I Sverige är den nästan 7 ½ procent och på väg mot 8.

Då tänker man: Vad ska man göra åt detta, som inte spär på inflationen? Det finns väl inget sätt att stimulera jobben utan att vi får inflation?

Men Konjunkturinstitutet har precis gjort en analys av just den enda åtgärd som drar ned inflationen och samtidigt stärker ekonomin. ”Det enda finanspolitiska instrumentet som har en negativ effekt på inflationen är en sänkning av arbetsgivaravgifterna.” Konjunkturinstitutet fortsätter: ”Anledningen till att inflationen blir lägre när arbetsgivaravgifterna sänks är att en sänkning av arbetsgivaravgifterna minskar företagens kostnader, vilket gör att de har möjlighet att sänka priserna.”

Vad gör regeringen i det läget, när det finns en åtgärd som sänker inflationen, höjer sysselsättningen och vänder konjunkturen? Man chockhöjer skatten på jobb och arbetsgivaravgifterna, för många miljarder och tiotusentals jobb.

Jag undrar om vi är det sista parti som är borgerligt på riktigt och inte något slags blåkopia av det sämsta hos Socialdemokraterna. Är det bara Centerpartiet, och Konjunkturinstitutet, som tror att vi genom sänkt skatt på jobb har en möjlighet att vända situationen för många familjer? Regeringen bör gå i rätt och inte fel riktning.

Anf. 47 YUSUF AYDIN (KD):

Herr talman! Det är viktigt att vi politiker agerar ansvarsfullt i det allvarliga ekonomiska läge som vi befinner oss i. Utrymmet för politisk po-

pulism eller orealistiska reformer som kan göra mer skada än nytta är inte så stort.

Vi ska komma ihåg att vi till skillnad från under tidigare kriser, som finanskrisen 2008 eller coronapandemin, har en situation där vi både går in i en lågkonjunktur och samtidigt har en hög inflation. Detta gör att finanspolitiken måste navigera mer ansvarsfullt och inte kan vara för expansiv och därmed riskera att driva på inflationen ytterligare.

I detta läge skulle breda finanspolitiska stimulanser göra mer skada än nytta och riskera att motverka penningpolitiken. Resultatet skulle bli förödande för svenska hushåll.

Samtidigt har vi ett ansvar att stötta de allra mest utsatta med riktade medel. Riksbanken har också sagt att detta är nödvändigt och bra. Sådana satsningar är förenliga med både en ansvarsfull ekonomisk politik och omsorgen om de svagaste. Många stöd och bidrag som tidigare nämnts, som pension, studiestöd och en hel del andra, har redan räknats upp. Även den tillfälliga förstärkningen av bostadsbidraget är en viktig åtgärd för att stötta hushållen med allra minst marginaler. Det är en viktig åtgärd som lindrar. Den kan inte helt utradera effekten av den höga inflationen, men den lindrar den.

Detta är värderingsdriven politik med omsorg om de svagaste grupperna i samhället. Det är kristdemokrati uttryckt i praktisk politik.
(Applåder)

Anf. 48 MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Vet ni vad som händer med barn som växer upp i ekonomisk utsatthet? De får inte längre vara barn. Så sa Ali Reza Yakhdani, verksamhetsledare för Majblomman i Malmö. Han sa detta när han berättade om en pojke i högstadieåldern som hade slutat komma till skolan. När personalen oroat frågade varför berättade pojken att han hade tagit ett jobb på en snabbmatskedja för att kunna hjälpa sin mamma med räkningarna.

Herr talman! Det är inte familjerna i ekonomisk utsatthet som driver inflationen, men det är de som drabbas hårdast. Bland ensamstående föräldrar med inkomster upp till 35 000 kronor har var tredje inte råd med näringsrik mat till sina barn. Var tredje har inte råd med varma kläder på vintern, och var fjärde måste varje månad låna de sista hundralapparna för att klara nödvändiga utgifter som hyra och mat.

Detta är verkligheten bakom inflationssiffrorna och de stigande matpriserna. Regeringen måste ta denna fråga på allvar nu – för barn ska gå i skolan, och de ska ha mat i magen när de gör det.

Regeringen ska ha en eloge för att den äntligen har lyssnat på oss när det gäller att förlänga och höja bostadsbidraget. Men det räcker inte. Vi behöver höja barnbidraget. Vi måste servera frukost i alla skolor. Och vi måste sänka matmomsen på basvaror omedelbart så att föräldrar har råd med bra mat till sina barn.

Vi riskerar en förlorad generation. Regeringen måste agera för barnens bästa nu.

Anf. 49 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för anförandet! Jag har en fråga om matmomsen. Miljöpartiet menar ju att sänkt moms på mat skulle ge lättnad till barnfamiljer och andra utsatta grupper. Reformen 1995 innebar att vi

sänkte momsen till 12 procent. År 2018 beräknade Riksrevisionen att detta kostade skattebetalarna 30 miljarder. När man utvärderade reformen visade det sig att den på kort sikt fick genomslag i priserna men att fördelningseffekten i form av kronor i ökad köpkraft hos de grupper med små ekonomiska marginaler som man ville åt inte infriades. Man slog fast att träffsäkerheten när det gäller målgrupp är mycket låg.

Min fråga är varför ledamoten Märta Stenevi tycker att det är rimligt att lägga dessa stora summor på en reform som inte träffar rätt i stället för på riktade reformer.

Anf. 50 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan! Det här är en väldigt viktig diskussion. Just eftersom det slår så brett med matmoms har vi valt att föreslå att vi ska avgränsa momssänkningen till basvaror. Det är svårt att se att priset på havregryn skulle ha avgörande effekt på inflationen.

Däremot är det viktigt att se till att detta leder till just sänkta priser. Vi har ju hört hur finansministern har väldigt stor tilltro till fikastunder med livsmedelsjättarna och att man tror sig kunna hålla nere priserna genom påtryckningar. Då får vi utgå från att man också skulle kunna få branschen att utnyttja en momssänkning till att just sänka priserna på basvaror.

Men det ska sägas att vi inte kan jobba enbart med dessa breda medel. Vi behöver riktade insatser, och där har vi ett helt paket mot barnfattigdom som vi har presenterat i närtid, där vi bland annat talar om kombinationen av bostadsbidrag, barnbidrag, frukost i skolan, sänkt matmoms och också förstärkningar till civilsamhället. Vi kommer att behöva jobba i alla ändrar.

Anf. 51 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för svaret! Jag tycker att det är behjärtansvärt och bra att Miljöpartiet vill göra det de kan. Jag frågar mig dock vem det är som ska bestämma vad som är basvaror.

Orsaken – roten till problemet – till detta med ökade matpriser och att barnfamiljer hamnar i kläm är inte bara Putins hemska krig mot Ukraina utan också att vi i Sverige har haft en otroligt volatil elmarknad. Miljöpartiets politik gjorde att Vattenfall beslutade att stänga Ringhals 1 och 2, i min hemkommun Varberg, i förtid. Jag undrar om ledamoten verkligen är nöjd med att Miljöpartiets politik har spätt på inflationen, vilket drabbar dem med allra minst marginaler. Man kan inte bara gjuta olja på vågorna, utan man måste också fundera på vad som är rotorsaken och hur vi löser detta på lång sikt.

Anf. 52 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Så fick vi en liten energipolitisk debatt också. Vad härligt!

De reaktorer som lades ned stängdes för att de hade gammal säkerhet och bolagen inte ville investera i dem. Varför ville de då inte det? Jo, därför att elpriserna var så låga på grund av all den vindkraft som hade byggts. Detta har vi talat om hur många gånger som helst. Det vet ledamoten mycket väl.

Däremot kan vi prata om vad som hade hänt om man inte hade stoppat all den vindkraft som hade kunnat byggas. 78 procent av alla ansökningar av vindkraft stoppas nu. Liberalerna har satt sig i ett regeringssamarbete

där en finanspolitisk talesperson i ett annat parti säger att han vill riva den vindkraft som gav Sverige de låga elpriser som vi hade under lång tid.

Frågan ska kanske gå tillbaka till Liberalernas ledamot här. Hur sjutton ska ni kunna hålla nere elpriserna när ni har satt er i knät på ett parti som vill riva upp och stoppa all vindkraft?

Prot. 2022/23:85

31 mars

*Särskild debatt om
hushållens ekonomi*

Anf. 53 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Även om vi nu är i en mycket tuff situation med hög inflation och stigande ränta har sysselsättningen ändå hållit i sig. Tyvärr lämnade den förra regeringen efter sig en svår situation på arbetsmarknaden med en hög arbetslöshet i vissa grupper samtidigt som vi har en stor brist i vissa yrken. Notera att detta var under den långvariga högkonjunktur då de regerade, och detta borde ha uttraderat arbetslösheten.

Många hushåll har mycket små eller inga marginaler. Det allra viktigaste, förutom att ha träffsäkra stöd till de allra mest utsatta, är att göra det vi kan från politikens sida för att företag ska kunna behålla sin personal och hitta de kompetenser de behöver för att fortsätta utvecklas och bidra till vår tillväxt. Att ha ett jobb och en inkomst är det allra bästa sättet att klara dessa tuffa tider.

Därför är det mycket bra att svenska folket i höstens val visade att de ville ha ett annat ledarskap – ett ledarskap som förstår näringslivet och som sätter arbetslinjen först och ett ledarskap som vet att det inte finns några genvägar och att det allra viktigaste för människors livschanser är att de klarar skolan och tar sin in på arbetsmarknaden eller startar egna företag.

I går presenterade Liberalerna i regeringen en stor satsning på över 700 miljoner för att ge möjlighet till dem som är arbetslösa att med en yrkesutbildning ta ett jobb där det är brist i dag. Detta är viktigt och kommer att göra skillnad på riktigt.

Detta, tillsammans med att Liberalerna nu äntligen har ansvar för skolan igen, gör att vi från grunden kan bygga ett bättre Sverige där alla ungar klarar skolan och kan förverkliga sina livsdrömmar och göra vad de vill i vuxenlivet. Tillsammans med ett skyddsnät för dem som verkligen behöver det är detta enda riktiga receptet för ett starkt Sverige som klarar sig igenom lågkonjunkturer utan att barnen ska behöva lämna sina hem eller gå hungriga i slutet av månaden.

(Applåder)

Anf. 54 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag uppskattar verkligen att Liberalerna fortfarande pratar om arbetslinjen, om att förstå näringslivet och om att jobb är början på allt. Men nu är frågan vad ni kommer att göra i morgon.

I morgon kommer ni att chockhöja de arbetsavgifter som ni hade lovat att sänka. Ni kommer att försvåra och öka kostnaderna för företagen, något som företagen värdjade i medierna om att ni inte skulle göra. Ni kommer att förstöra tiotusentals jobb för unga och öka kostnaderna när inflationen skenar. Och detta gör ni mot bättre vetande, då det är den enda åtgärd som Konjunkturinstitutet, som jag citerade nyss, pekar ut som det som inte höjer inflationen och samtidigt kan motverka konjunkturedgången. Tvärtom sänker den inflationen. Min fråga är helt enkelt: Varför gör ni detta?

Anf. 55 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Vi liberaler sitter i en regering. Liberalerna tar ansvar för Sverige. Jag skulle bli otroligt glad om Centerpartiet ville göra detsamma och bidra till detta tillsammans med oss.

Liberalerna driver definitivt en borgerlig politik där arbetslinjen står i centrum. Just nu behöver inflationen sänkas, och då är det den typen av aktiviteter som behövs.

När det gäller den förändrade arbetsgivaravgiften vill Liberalerna utvidga växa-stödet till alla småföretag. Om Martin Ådahl hade läst på fakta innan hade han sett det stora problemet på vår arbetsmarknad inte är ungdomar utan vissa bristyrken där det inte finns någon arbetskraft att få och att framför allt vissa utlandsfödda inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är där vi ska sätta insatserna. Det är därför den utbildningssatsning som vi presenterade i veckan är så bra.

Anf. 56 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det är många saker på en gång här. Till att börja med hade vi en majoritet tillsammans som drev igenom den här typen av skattesänkningar och satsningar som nu ledamöter från Liberalerna driver. Där tog vi ansvar tillsammans.

Men här svarades inte alls på frågan. Varför höjer man när man borde sänka? Man har ju lovat att sänka. Varför höjer man då?

Ledamoten nämnde växa-stödet. Det har man ju också dragit tillbaka. Det var en av de första åtgärderna. Växa-stödet för den andra anställda i småföretag tog man ju bort i förra budgeten. Det ännu en av de skattehöjningar som ska finansiera Sverigedemokraternas höjda a-kassa för alla. I stället för att ha en a-kassa som är stark i början och sedan sjunker – en modern a-kassa – som vi tillsammans drev, har ni gett alla dessa miljarder till Sverigedemokraterna, mot arbetslinjen och mot företagen, för att höja kostnaderna och minska jobben. Hur hänger detta ihop med att ta ansvar?

Anf. 57 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, Martin Ådahl, för frågorna! Ja, heder åt Centerpartiet för att man tillsammans med oss tog ansvar under den förra mandatperioden. Vi gör det även denna mandatperiod. Det är det som är skillnaden. Centerpartiet vill inte, på grund av att man har en extrem beröringsskräck gentemot vissa partier, ta ansvar för Sverige i en svår tid.

Hade vi gjort detta tillsammans hade det antagligen kunnat bli ännu mer borgerlig liberal politik. Vi välkomnar att Martin Ådahl och hans parti förhoppningsvis kommer att kunna prata med alla partier så småningom för att ta ansvar för Sverige.

Jag tycker att jag svarade på frågan. Det är inte framför allt ungdomar som är den stora arbetslöshetsgruppen. Det är andra saker som behöver göras här och nu för att trycka ned inflationen och behålla tillväxten, och det var precis det jag redogjorde för i mitt anförande.

Anf. 58 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar alla som har deltagit i denna diskussion och debatt. Det är fint och bra att se ett stort engagemang för dem som har det allra tuffast just nu, föräldrar som vänder på varje krona för att få maten

att räkna månaden ut. Även om vi har lite olika ingångar och vägar framåt är engagemanget och målbilden väldigt tydliga.

Jag kan lova att regeringen tänker fortsätta att både bekämpa inflation och stötta de mest utsatta hushållen.

Med detta önskar jag alla en trevlig helg.
(Applåder)

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

Prot. 2022/23:85

31 mars

*Särskild debatt om
hushållens ekonomi*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.32 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 10.37.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 10.37.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Sara Gille* (SD) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 april, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Daniel Lönn* (SD).

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Anette Rangdag* som suppleant i finansutskottet, i miljö- och jordbruksutskottet, i näringsutskottet och i arbetsmarknadsutskottet under *Josef Franssons* ledighet.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 10 april–12 maj* till

suppleant i finansutskottet
Anette Rangdag (SD)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Anette Rangdag (SD)

suppleant i näringsutskottet
Anette Rangdag (SD)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Anette Rangdag (SD)

§ 4 Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum *måndagen den 17 april kl. 13.00*.

§ 5 Meddelande om särskild debatt om importen av rysk fossil energi

Talmannen meddelade att på begäran av Miljöpartiets partigrupp skulle en särskild debatt om importen av rysk fossil energi anordnas *tisdagen den 18 april kl. 13.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Johan Forssell (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Miljöpartiet de gröna begär särskild debatt om importen av rysk fossil energi

Putins fullskaliga anfällsrig mot Ukraina har idag pågått under ett års tid och antalet döda räknas sedan länge i tiotusental, de skadade i hundratusentals och de tvångsförflyttade i miljoner. Sverige har, precis som resten av världen, ett ansvar att göra allt i sin makt för att stoppa detta fruktansvärda lidande.

Rysslands ekonomi är extremt beroende av export av fossila bränslen. Miljöpartiet valde därför tidigt att gå fram med ett utskottsinitiativ för att stoppa importen av alla ryska fossila bränslen till Sverige. Längre var Miljöpartiet ensamma, tillsammans med Vänsterpartiet, att stå bakom detta förslag, vilket uppmärksammades i samband med att Zelenskyj talade till Sveriges riksdag. Efter många om och men ställde sig Näringsutskottet bakom en ny version av Miljöpartiets utskottsinitiativ.

Hittills har varken den tidigare S-regeringen eller den nuvarande högerregeringen återkommit till utskottet med svar på hur man agerat för att svara mot detta tillkännagivande. En ny rapport visar att Sverige än idag fortsätter importera rysk gas från ryska hamnar. Senast imorse anlände ett ryskt fartyg med rysk gas till Nynäshamn.

Trots att detta återkommande påpekats för både Statsministern och Energi- och näringsministern får varken media eller riksdagens ledamöter några svar. Miljöpartiet menar att detta är en fråga av yttersta allmänintresse och att regeringens svar än så länge varit långt ifrån tillfredsställande. Den typ av tystnad som hittills präglat regeringens hantering av frågan är helt enkelt oacceptabel. Sverige förtjänar svar från sin regering.

Miljöpartiet begär därför en särskild debatt med riksdagens partier om den fortsatta importen av fossila bränslen från Ryssland till Sverige och vad Sverige bör göra för att stoppa denna med omedelbar verkan – i enlighet med det tillkännagivande som Riksdagen riktade till Regeringen 19 maj 2022.

Stockholm den 24 februari 2023

Per Bolund

Språkrör

Miljöpartiet de gröna

Annika Hirvonen

Gruppledare

Miljöpartiet de gröna

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2022/23:FPM63 Förlängning av lättnader för Ukrainas export till EU
COM(2023) 106 till näringsutskottet
2022/23:FPM64 Förordningen om gigabitinfrastruktur COM(2023) 94 till trafikutskottet

§ 7 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
EU-dokument
COM(2023) 148 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 24 maj*.

§ 8 Svar på interpellation 2022/23:235 om skatt på övervinster på elmarknaden

Svar på interpellationer

Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):
Herr talman! Som brukligt läser jag först upp regeringens svar på Mikael Dambergs fråga:

Herr talman! Mikael Damberg har frågat mig om jag avser att återkomma med nya förslag på beskattning av övervinster när nuvarande lagstiftning löper ut den 30 juni.

Enligt en EU-förordning som beslutades den 6 oktober förra året ska ett obligatoriskt tak för intäkter införas i medlemsländerna. I Sverige har det krävts kompletterande lagstiftning för att tillämpa intäktstaket. Det beror bland annat på att förordningen innehåller olika valmöjligheter för medlemsstaterna. Regeringen har hanterat frågan så snabbt som det har varit möjligt, och den 1 mars trädde skatten på överintäkter från el i kraft. Genom skatten kan intäktstaket börja tillämpas i Sverige.

Det är viktigt att i det här sammanhanget nämna att tillämpningen av intäktstaket inte är en förutsättning för utbetalning av elstöd. I samma EU-förordning som ligger till grund för intäktstaket anges till exempel att så kallade flaskhalsintäkter får användas för att finansiera åtgärder till stöd för elslutkunder. Detta sker nu också, och det handlar om stöd i storleksordningen 55 miljarder kronor.

Det följer av EU-förordningen att bestämmelserna om intäktstaket ska tillämpas till och med den 30 juni 2023. Kommissionen får dock, om det är motiverat på grund av de ekonomiska omständigheterna eller elmarknadens funktion i unionen och enskilda medlemsstater, föreslå bland annat att tillämpningsperioden för förordningen förlängs. Vidare har kommissionen nyligen lagt fram ett förslag om reviderad elmarknadsdesign.

Innan vi vet mer om hur länge det redan beslutade intäktstaket ska tillämpas och om hur arbetet med att revidera elmarknadsdesignen fortlöper

är det för tidigt att säga hur den nationella lagstiftningen ska se ut längre fram.

Anf. 60 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret på interpellationen. Elisabeth Svantesson och jag stod ju för bara en liten stund sedan och debatterade hushållens ekonomi, och jag slås av att finansministern på samma sätt som i den tidigare debatten är lite passiv i svaret på interpellationen.

I stället för att deklarerat en uppfattning och förklara hur man vill se utvecklingen framöver bollar finansministern över ansvaret för utvecklingen till EU. Men sanningen är att vi hade kunnat göra mycket mer om den politiska viljan hade funnits, och det finns också möjligheter att agera framåt om den politiska viljan finns.

Herr talman! Låt mig klargöra ett par saker för dem som lyssnar eller tittar på debatten. Sverige har unika möjligheter att förse hushåll och företag med billig el. Vi socialdemokrater har föreslagit ett nytt system med folkhemsel, som skulle möjliggöra lägre elpriser för vanliga hushåll. Men det är en annan fråga.

Nu talar vi om det faktum att vi fortfarande har mycket elproduktion i Sverige till en låg kostnad. Vi hade faktiskt också – vilket kanske ingen egentligen tror – de lägsta elpriserna under 2022 i EU. Samtidigt hade Sverige ett stort överskott som exporterades till andra länder, och den exporten var större än kanske någonsin tidigare.

Men de stunder då vi tvingas importera el och använder fossila bränslen för att producera el smittar Europas höga gaspriser av sig på resten av marknaden, och då trycks priset upp i Sverige.

De senaste åren har de svenska priserna på el nått extrema nivåer utifrån vårt perspektiv, medan produktionskostnaderna har varit oförändrade. Och vad händer då? Jo, de som producerar el – elproducenter och aktörer på de finansiella marknaderna för el – har kunnat göra rekordvinster på bekostnad av svenska hushåll och företag. Medan flaskhalsintäkterna till Svenska kraftnät uppstår när priset på el skiljer sig mellan olika prisområden uppstår övervinsterna när det genomsnittliga elpriset i Sverige är högre än normalt.

Det vi vill göra, vilket också är grunden för EU-beslutet, är att återföra övervinster tillbaka till elkonsumenter. Det är inte rimligt att vissa företag gör miljardvinster medan hushållen har svårt att sätta mat på bordet eller tvingas gå från hus och hem för att man inte kan betala sin elräkning.

Jag menar att hanteringen av intäktstaket har präglats av passivitet från regeringens sida, i likhet med en del annan krispolitik. De som i slutändan drabbas av detta blir svenska hushåll och småföretagare, som just nu sliter med att få vardagen att gå ihop.

De åtgärder som beskrivs i EU-förordningen om ett intäktstak på el ska ses som ett minimikrav på medlemsländerna. Men Sverige har alla möjligheter att ta egna initiativ i frågan, vilket länder som Finland, Frankrike, Tyskland och Österrike har gjort. Sverige var mig veterligen nästan det enda land i EU som inte agerade mot elbolagens övervinster under vintermånaderna, men det är kanske en egen diskussion.

Enligt våra uppskattningar uppgick övervinsterna på elmarknaden under 2022 till i storleksordningen 150 miljarder kronor i vårt land. Det är

enormt mycket pengar, och drygt hälften kom från hushållen. Om vi kunde använda ens en bråkdel av detta för att finansiera stöd till hushållen skulle det göra enorm skillnad för väldigt många människor.

Hur blir det nästa vinter? Kommer elbolagen och andra aktörer på elmarknaden att kunna fortsätta att dra in miljarder i övervinster medan vanligt folk vänder på varenda krona för att få ekonomin att gå ihop? Jag hoppas att finansministern kan ge ett lite tydligare svar på det under debatten.

Anf. 61 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! När man tar del av svaret på interpellationen från finansministern kan man någonstans ana att finansministern och regeringen egentligen inte ville se en sådan här skatt över huvud taget.

Skatten på övervinster, som nu sent omsider har införts, bygger på beslut i EU om att faktiskt se till att ta tillbaka en del av de överintäkter och övervinster som har uppstått genom den uppkomna elsituationen i Europa. Regeringens agerande under hösten förstärker dock bara misstanken om att regeringen egentligen inte ville se en sådan här skatt.

Först och främst såg regeringen till att vara senfärdig i agerandet för att över huvud taget få den svenska lagstiftningen på plats. Man var bland de sista regeringarna i hela EU med att få detta på plats. Och inte nog med det, utan på grund av denna försening infördes inte skatten förrän den 1 mars i år trots att EU-lagstiftningen tillät att den skulle kunna införas från den 1 december förra året.

Detta har sammantaget gjort att man har gått miste om flera miljarder i skatt som man kunde ha använt till att stötta hushållen. Förutom att regeringen var senfärdig valde man att lägga sig på en konstruktion som gjorde att man drog in minimalt med skatteintäkter. Det blev ungefär 150 miljoner kronor, enligt regeringens egna beräkningar, när det skulle ha kunnat vara flera miljarder.

Jag har några frågor till finansministern utifrån hur regeringen valde att agera under hösten med den senfärdighet som gjorde att den svenska staten gick miste om flera miljarder i skatteintäkter. Har regeringen och finansministern dragit lärdomar av hur man agerade under hösten? Har man funderat på hur man skulle kunna göra annorlunda om man nu är beredd att se till att fortsätta att ha en sådan här skatt kommande vinter?

Anf. 62 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack till både Mikael Damberg och Peder Björk! Jag tycker ändå att man ska hålla sig lite mer till sanningen när det handlar om huruvida lagstiftningen hade kunnat vara på plats tidigare och om det hade kunnat vara många miljarder mer. Nej, det hade det alltså inte. Jag tycker att det är viktigt för den som lyssnar och den som efter debatten läser protokollet att veta detta. Jag tror också att Peder Björk vet det.

I Sverige är intäktstaket en form av beskattning. Det vet alla som sitter i skatteutskottet. Det sa också den förra regeringen, för den här frågan kom ju först upp under Socialdemokraternas tid. Det går inte att göra retroaktivt, och det är skattelagstiftning. Det tar tid. Det här har gått snabbt för att vara ny skattelagstiftning, och det vet skatteutskottets ledamöter mer än några andra. Men nu är intäktstaket på plats, och det är väldigt bra.

Man ska också komma ihåg att Sverige är unikt på många sätt. När det gäller den här förordningen, där intäktstaket ingår, handlar den också om

möjligheten för Sverige att använda kapacitetsavgifter. Sverige har 40 procent av EU:s alla kapacitetsavgifter. Det var såklart den absolut viktigaste delen för oss i Sverige: att se till att våra slutkonsumenter, företag och hushåll, kan få tillbaka dessa pengar.

Detta ska man komma ihåg när man pratar om överintäkter. Det finns stora vinster på marknaden, men de flesta intäkter gick alltså tillbaka till konsumenter och nu också till företag. Det är värt att påminna om. Förra året handlade det om så mycket som 70 miljarder sammantaget i kapacitetsavgifter, och 55 miljarder betalas ut. Det är viktigt för Sverige att det är möjligt att fortsätta, och vi vet ännu inte hur det blir.

Regeringen är tillsammans med andra EU-länder aktiv i diskussionen med kommissionen om att hitta ännu bättre verktyg och fortsätta med verktyg som fungerar inför nästa vinter. Jag tänker att utgångspunkten för interpellationen är att kasta ljus på vad som kan göras och vad man bör göra. Vi arbetar för fullt på olika departement i Regeringskansliet för att ta höjd för nästa vinter. Vi förbereder oss på både Klimat- och näringslivsdepartementet och Finansdepartementet.

Låt mig lägga till något just nu. EU-kommissionen lade nyligen fram ett förslag på en elmarknadsdesign. Det är värt att vara framme i EU när frågan diskuteras. Det finns saker som är bra, och det finns saker som kan utgöra problem för Sverige.

Herr talman! Låt mig slutligen säga att situationen är tuff. Det är en energikris runt om i hela EU, och det är lite olika i olika länder vilken typ av energikällor man har använt sig av – men priserna är höga på många ställen. Vi behöver tillsammans med EU hitta bättre verktyg för att bygga mer elproduktion och hitta sätt att stötta hushåll under den tid som priserna kommer att vara höga. Regeringen har både produktionen och hur hushållen kan klara situationen för ögonen.

Anf. 63 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Elisabeth Svantesson återkommer till elstödet, och det är glädjande att vi är överens om att det är bra att kapacitetsavgifterna återbördas till hushåll och företag. Det var i grunden ett socialdemokratiskt förslag, vår inriktning och vårt beslut, som nu regeringen har arbetat vidare med. Där är vi överens. Men det är lite tomt på svar på frågan om övervinsterna. Det är ju ändå två olika frågor och intäktskällor vi talar om.

Låt mig ändå få börja med elstödet. I den här frågan har regeringens hantering lämnat mycket att önska. Man lovade att elstödet skulle vara på plats i november. Det blev inte så. Sedan skulle det vara på plats i god tid innan jul, men det blev inte så. Det blev kraftigt försenat. Efter stora påtryckningar, inte minst från Socialdemokraterna, backade regeringen och tog med hela Sverige i diskussionen om elstödet. Så var det inte från början från regeringens och Sverigedemokraternas sida. När stödet till hushållen nu till slut börjar betalas ut visar det sig att man har sjabblat med utbetalningarna. Några får enormt mycket stöd; till exempel har några individer fått över 700 000 kronor. Olika myndigheter har givit olika besked om hur man ska göra med pengarna. Mycket av detta är hemligstämplat på regeringens inrådan.

Hela hanteringen och turerna visar att elstödet inte har rullat ut helt smärtfritt. Problemet är att detta fortsätter. Det är många som fortfarande inte har fått elstödet. Framför allt företag runt om i Sverige väntar fortfar-

ande på besked om när elstödet kommer och hur det ska bli. Det är 29 miljarder kronor som ska gå till företagen, och det har ännu inte godkänts av EU-kommissionen.

Jag bad en kollega prata med Regeringskansliet i morse, som återigen fick besked om att någon statsstödsanmälan inte ens har skickats in. Hur är det möjligt? Den frågan kommer att fortsätta att diskuteras.

Låt mig komma tillbaka till den övergripande frågan. Jag delar finansministerns bild av att den ekonomiska politiken ska vara välavvägd och att finanspolitiken i sin helhet inte får vara expansiv. Att låta några företag göra enorma vinster för att elpriserna har varit exceptionellt höga på grund av ett krig i Europa, samtidigt som produktionskostnaderna har varit oförändrade, är väl knappast en avvägd politik i det här läget eftersom hushållen är så pressade.

Jag menar att det inte är rimligt att övervinsterna bara stannar hos bolagen. När det finns en möjlighet att överföra en del av övervinsterna tillbaka till hushåll bör vi ta den möjligheten. I ett historiskt svårt läge för hushållen måste politiken agera och orka prioritera. Då krävs det att regeringen har framåtdrift, har egna förslag och lägger fram lagstiftning som gör det möjligt att förändra en orimlig situation.

Anf. 64 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Jag konstaterar att finansministern inte är det minsta självkritisk över höstens process. Tvärtom säger finansministern att det var en så snabb process som var möjligt och att skattelagstiftningen sätter hinder i att hantera det på ett annat sätt.

Jag anser att regeringen använder skattelagstiftningen som en täckmantel för att inte stå upp för sina egna prioriteringar. När det handlade om att få sekretess på plats för utbetalningar av elstödet gick det minsann att göra det fort. När man skulle ta bort bonusen på elbilar gick det från den ena dagen till den andra, och när man ska sänka skatten för höginkomsttagare går det snabbt.

Det är klart att det hade gått att göra arbetet snabbare under hösten. Beslutet fattades i EU i början av oktober. Det fanns alla möjligheter att sätta full fart att jobba med lagstiftningen. Regeringen hade kunnat nyttja möjligheten att lämna en stoppskrivelse till riksdagen och på så sätt se till att även om lagstiftningen kom på plats efter årsskiftet skulle den ha kunnat gälla från den 1 december.

Svaret från finansministern om att det här har gått så otroligt fort, att man gjorde så gott man kunde, handlar bara om att man inte vågar stå upp för sina egna prioriteringar. Det gör mig orolig. Om den typen av lagstiftning kommer på plats även den kommande hösten innebär finansministerns besked i dag att de svenska hushållen kommer att undanhållas flera miljarder som kan tas in i skatter och som kan användas till stöd till hushållen därför att regeringen inte vill genomföra en sådan skatt i Sverige. (Applåder)

Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag blir ändå förvånad över att det finns riksdagsledamöter som säger att det här inte kräver skattelagstiftning. Vi får ta en kaffe någon gång och prata igenom detta; det är ju alldeles självklart att det är fråga om en ny skatt i Sverige.

Sådant tar tid. Alla som vet vad ny lagstiftning innebär vet att den tar tid, men departementstjänstemännen har gjort fantastiska insatser från att det här började tills vi fick det på plats. Jag vill gärna diskutera om annan ny komplicerad lagstiftning har hanterats så fort, men vi kan återkomma till det efter debatten. Det är viktigt att inte undanhålla sanningen för den som lyssnar.

Regeringen har redan hunnit få mycket gjort som många regeringar inte har hunnit innan. För första gången på 40 år finns en majoritet i Sveriges riksdag för kärnkraft. Kärnkraften kommer inte att rädda svenska hushåll under nästa vinter – jag kommer snart tillbaka till det. Men den kommer att hjälpa mina barn och barnbarn när de blir äldre därför att det kommer att finnas mer producerbar ren el. Det kommer att vara otroligt viktigt för omställning, tillväxt och hushållens ekonomi.

Här och nu jobbar regeringen för fullt med olika verktyg inför nästa vinter. Jag har en fråga till Mikael Damberg. Det är jättebra att intäktstaket har kommit på plats, men är det självklart att vi ska fortsätta med just det här intäktstaket, eller kan det göras på annat sätt? Vi ska också komma ihåg att en del av de vinster som företag gör behövs för investeringar i ny energi- och elproduktion. Var går gränsen och balansen? Jag problematiserar nu eftersom det inte är självklart hur intäktstaket ska utformas. Den lagstiftning som nu är på plats gäller nu. Intäktstaket är alltså här och nu. Det är nu mars, snart är det april och sedan är det maj. Om det ska förlängas och hur det ska förlängas är diskussioner som pågår. Det är därför jag inte ger ett ja- eller nejsvar. Verktyg och insatser väger olika för vintern. Arbetet görs också tillsammans med andra EU-länder eftersom – och det vet Socialdemokraterna – hela energimarknaden och elmarknaden är europeisk. Vi har en gemensam EU-marknad.

Jag är beredd att diskutera många olika förslag för att underlätta för hushållen och framför allt se till att vi får mer elproduktion. Jag stänger inga dörrar. Men frågan handlade om intäktstaket, och svaret är att vi arbetar för fullt på bred front och självklart kommer att återkomma vad gäller just den här frågan om intäktstaket. Men en sak kan man vara alldeles säker på: Vi gör nu allt vi kan för att reparera ett mer eller mindre sargat elsystem.

På tal om att vara självkritisk tror jag inte att jag någonsin hört någon socialdemokrat här i kammaren som verkar ångra att två reaktorer lades ned ganska sent – strax innan kriget bröt ut – och priserna redan då började stiga. Men jag lämnar det här.

Anf. 66 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Att regeringen är pressad i den här frågan är uppenbart när man försöker ljuga om hur kärnkraftsbesluten fattades och inte. Det vet ju alla att det var kommersiella beslut som fattades därför att det inte var lönsamt.

Min fråga till finansministern i dag handlade om huruvida regeringen avser att återkomma med nya förslag på beskattning av övervinster på elmarknaden när den nuvarande lagstiftningen löper ut för att de här övervinsterna inte ska stanna hos staten. De ska tillbaka till hushållen, som är hårt pressade av höga priser.

I dag verkar regeringen inte kunna ge några sådana besked. Man fortsätter dra fötterna efter sig – man ska vänta in EU, och man ska titta på hur läget utvecklar sig.

Sedan blir jag lite orolig när finansministern inte vet att vi socialdemokrater har motionerat i den här frågan. Vi har lagt fram en motion som säger att regeringen bör kartlägga var och hos vilka aktörer övervinsterna nu uppstår, för vi vet att de inte bara uppstår hos elproducenterna.

Vi har föreslagit att man ska arbeta fram ett mer kraftfullt förslag som återför mer av övervinsterna till hushållen. Det är inte rimligt med ett system som återför 150 miljoner kronor om man tror att övervinsterna under 2022 var på 150 *miljarder* kronor. Det är lätt att se att man kan ta ett antal miljarder tillbaka till hushållen där och se till att lagstiftning är på plats inför nästa vinter. Det är vår inriktning; vi är väldigt tydliga, men regeringen kan inte ge besked.

När det gäller frågan om det är lönsamt att investera var det kö till att göra investeringar redan långt innan priserna stack iväg i Europa och är det fortfarande, så det är ju inte olönsamt att göra investeringar i kraftproduktion i Sverige och Europa.

Men det här handlar om den ensamstående mamman. Det handlar om pensionärer som inte har råd med tandläkarbesök. Det handlar om barn som inte kan äta sig mätta. Då är elpriserna viktiga, och jag förutsätter att en svensk regering agerar och har framåtdrift i så viktiga frågor.

Jag hoppas att regeringen kommer till insikt och faktiskt tar till sig av de misstag som begåtts så här långt.

(Applåder)

Anf. 67 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag förstår att intäkstaket är ett av Mikael Dambergs favoritförslag, och det får det gärna vara. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har fått det på plats därför att det är rimligt med detta tak.

Jag tycker att det är ännu mer rimligt att vi nu kan skicka tillbaka kapacitetsavgifterna till både hushåll och företag. Företag har aldrig tidigare fått den här typen av stöd, som den här regeringen nu ger.

Dessutom satsar vi för företag som är extra elintensiva, som kanske hade ställt om sin produktion för att vara mer gröna och som i ett tufft och hårt läge helt plötsligt drabbades av höga elkostnader. Därför ser vi till att de företagen får stöd så att de kan fortsätta och inte behöver varsla människor eller lägga ned.

Fru talman! Den här viktiga frågan är komplicerad, men det är fullt möjligt att göra väldigt mycket bra framåt både för svenska hushåll och företag och för att vi i samma andetag ska kunna ställa om.

Energifrågan är just nu en av de allra viktigaste frågorna för väldigt många svenskar och väldigt många företag. Därför jobbar vi aktivt med just den här frågan.

Min poäng, som jag var tydlig med, är att vi återkommer i frågan som Mikael Damberg ställde. Jag förstår att han vill ha ett svar här och nu, men vi gör saker. Vi väntar inte på EU. Vi jobbar med och i EU, och det är viktigt. Vi ska göra det så bra som möjligt och på allra bästa sätt så att det kommer svenska hushåll och svenska företag till del.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2022/23:264 om tioårsregelns funktion

Anf. 68 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Mathias Tegnér har frågat mig om regeringen kommer att ge Skatteverket i uppdrag att återkomma med förslag på regelförändringar för att förhindra skatteflykt kring tioårsregeln eller om jag och regeringen avser att bereda frågan på relevant departement för att förhindra denna typ av skatteflykt.

Skatteplanering och skatteflykt är i förlängningen ett hot mot legitimiteten i det svenska skattesystemet och ska bekämpas med kraft. Regeringen stöder därför de åtgärder som tidigare vidtagits på området och kommer att fortsätta arbeta aktivt i till exempel OECD och EU med dessa frågor.

På området direkt skatt prioriteras under det svenska ordförandeskapet i EU exempelvis arbetet med att främja god skatteförvaltning och förslag som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundandragande, aggressiv skatteplanering och skadlig skattekonkurrens. Två frågor som är aktuella är en uppdatering av EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner och ett förslag till direktiv med regler för att förhindra att skalbolag missbrukas för skatteändamål. Därtill prioriteras att stärka det administrativa samarbetet på skatteområdet.

Under 2018 remitterade den dåvarande regeringen Skatteverkets förslag om utflyttningsbeskattning. Remissinstanserna lämnade synpunkter som visade på reella problem med förslaget utformning.

Det finns för närvarande inte något regeringsuppdrag till Skatteverket om att inkomma med ett nytt förslag på regelförändringar för att förbättra tioårsregelns funktion. Frågan om en reformering av tioårsregeln bereds fortsatt inom Regeringskansliet.

Anf. 69 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Svantesson för svaret.

Bakgrunden till den här interpellationen är att regeringen valde att lägga ned den så kallade exitskatteutredningen i januari i år. Därför har jag tidigare interPELLERAT till finansministern om vilka andra åtgärder som regeringen avser att vidta.

Exitskatteutredningen tillsattes alltså, för den som inte har koll, för att undersöka möjligheten att täppa till ett hål i våra skatteregler som gäller personer som flyttar från Sverige med realiserade kapitaltillgångar. I praktiken handlar det om ägare av framgångsrika företag värderade till 10 miljoner eller mer som vill sälja bolaget och flytta – och gärna göra det utan att betala skatt på reavinsten.

Historiskt sett har det funnit enighet om att den typen av transaktioner ska beskattas i Sverige. Riksdagen var enig 1983, när tioårsregeln infördes. Finansministerns moderata företrädare Anders Borg drev igenom förändringar av tioårsregeln för ett decennium sedan, när det visade sig att den inte fungerade eller hade problem.

Det som jag uppfattar som anmärkningsvärt i dag är att regeringen trots att man vet att tioårsregeln har kraftiga problem väljer att inte göra något åt det.

Både Riksrevisionen och Skatteverket har konstaterat att dagens regler inte fungerar, att det finns hål i Sveriges skatteregler och att den så kallade tioårsregeln inte fungerar.

I den förra interpellationsdebatten berättade finansministern att regeringen tar arbetet med skatteflykt på allvar och att man exempelvis arbetar med det som kallas Dac, vilket är ett administrativt samarbete och informationsutbyte på skatteområdet drivet av EU. Det här är viktigt och bra. Men man kan inte hantera problemen med den nuvarande tioårsregeln genom att arbeta med Dac-reglerna, och det vet finansministern.

Vidare förklarade finansministern att regeringen arbetar med att uppdatera skatteavtal. Det är också viktigt och bra.

Men om regeringen inte lyckas uppdatera alla skatteavtal med alla länder, vilket är omöjligt, kan inte heller uppdateringar av skatteavtal stoppa denna typ av aggressiv skatteplanering. Det vet finansministern.

Det enda sättet att täppa till detta hål är att utreda nya skatteregler. Men denna utredning har finansministern valt att stoppa – eller som Dagens industri uttryckte det: skrota i all tysthet.

Den typ av regler som utreddes i den så kallade exitskatteutredningen är inte särskilt konstiga. I många länder – Danmark, Norge, Tyskland, Holland, Frankrike, Spanien och Kanada – finns denna typ av särskilda skatteregler när fysiska personer med realiserade kapitalvinster flyttar ur landet.

Därför kvarstår min fråga till finansministern. När ni nu har lagt ned utredningen, vad tänker ni göra för att täppa till detta hål i regelverket?

Är finansministerns bedyranden att regeringen tar kampen mot skatteflykt bara en läpparnas bekännelse? Ni är ju inte beredda att ge Skatteverket nya direktiv, och ni har lagt ned utredningen. Vad vill regeringen göra?

Eller är aggressiv skatteplanering inget problem för Sveriges högerkonservativa regering?

Anf. 70 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar Mathias Tegnér för interpellationen.

Precis som interpellanten sa var det inte så länge sedan vi diskuterade just denna fråga i kammaren, så jag kommer att vara ganska kortfattad.

Jag respekterar Mathias Tegnér och imponeras av hans engagemang för tioårsregeln. Jag kan dock tycka att det är lite konstigt att han inte lyckades övertyga vare sig Magdalena Andersson eller Mikael Damberg under den tid då de var finansministrar att genomföra det Mathias Tegnér vill.

Regeringen tar verkligen arbetet mot aggressiv skatteplanering och skatteflykt på allvar. Man kan jobba på olika sätt, och i förra interpellationsdebatten i ämnet nämnde jag en del av det vi gör i såväl Sverige som EU.

Den förra regeringen tillsatte ett antal bra utredningar, och jag ser fram emot att ta del av dem. Det handlar bland annat om åtgärder för att förhindra mervärdesskattebedrägerier och om en översyn av vissa skatteförfaranderegler för att motverka fusk och arbetslivskriminalitet. Det här är två exempel på bra utredningar.

Mycket pågår här och nu på Finansdepartementet och Skatteverket och framför allt på EU-nivå. I den förra debatten i ämnet sa jag att detta är en fråga som Sverige prioriterar under ordförandeskapet och som jag driver på Ekofin och kommer att fortsätta att driva.

Varför är detta viktigt? Jo, för att alla måste bidra till våra gemensamma uppgifter på ett rättvist sätt, och om vissa använder kreativa upplägg, fuskar eller luras för att betala lägre skatt kommer andra att behöva betala högre skatt. Det är därför vi är mycket engagerade i frågan på både svensk nivå och EU-nivå.

Anf. 71 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret, även om jag blir lite förvånad när finansministern frågar varför jag inte lyckades påverka Magdalena Andersson eller Mikael Damberg. Sanningen är att båda dessa arbetade hårt med frågan. Först gavs direktiv till Skatteverket att komma med förslag på området, och när det sedan visade sig finnas problem med det förslaget tillsattes en utredning. Det var ett klokt agerande för att just täppa till detta hål.

Det som är svårt att förstå är att regeringen lägger ned denna utredning utan att ha ett alternativ.

Man behöver sätta frågan i ett perspektiv. Vi befinner oss i en värld där ojämlikheten ökar och har gjort så i decennier. En busslast med världens rikaste personer äger lika mycket som halva jordens befolkning. Vi har en ekonomi som präglas av the winner takes it all. I en sådan ekonomi blir det extra viktigt att se till att de som lyckas väl med företagande och väljer att sälja sitt företag också ska betala skatt på sin reavinst.

Historiskt har vi varit eniga om att det är så här vårt system ska fungera. Nu verkar det som att finansministern tycker att detta inte längre gäller, vilket är förvånande.

Som jag sa delar jag och Socialdemokraterna finansministerns åsikt att det fanns problem med Skatteverkets förslag från 2017. Förslaget remitterades och fick kritik, vilket gjorde att den förra regeringen, i all sin vishet, övergav det förslaget och tillsatte en utredning.

Men bristerna i Skatteverkets förslag är inte ett skäl att lägga ned den så kallade exitskatteutredningen. Återigen: Länder som Danmark, Norge, Tyskland, Holland, Frankrike, Spanien och Kanada har denna typ av regelverk.

En välavvägd exitskatt skulle innebära en intäkt till staten på 1–2 miljarder som skulle vara extremt viktiga i det ekonomiska läge vi befinner oss i.

Faktum kvarstår: Denna typ av skatteundandragande pågår just nu. Jag noterade strax innan vi gick in här att de kritiserade seminarier som beskriver hur dessa avancerade och aggressiva skatteupplägg går till fortfarande pågår nere på Stureplan. Seminariet i mars var fullsatt, och det finns fortfarande platser kvar på aprilseminariet om det är någon i finansministerns närhet som är intresserad av att veta hur detta går till.

Frågorna kvarstår: Hade ni ingen plan när ni lade ned utredningen? Eller är detta inget problem för regeringen? Varje gång finansministern talar om de åtgärder regeringen vidtar är det ingen åtgärd som adresserar detta problem.

Anf. 72 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag sa redan i mitt förra inlägg att jag kommer att vara kortfattad eftersom vi debatterade detta för bara ett par veckor sedan. Jag har svarat på frågan i två omgångar och har inget mer att säga här och nu.

Men jag tackar Mathias Tegnér för hans engagemang och frågor och önskar honom en riktigt trevlig helg.

Prot. 2022/23:85
31 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 73 MATHIAS TEGNÉR (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för det korta svaret.

Det gläder mig att finansministern genuint verkar vilja bekämpa skatteflykt. Men som jag uppfattar det görs inget i praktiken åt detta problem.

Det är riktigt att vi nu har haft två interpellationsdebatter i ämnet, men jag menar att det är rimligt att debattera detta. Det framstår som att regeringen när man lade ned utredningen om exitskatt hade andra förslag för att lösa problemet. Men sanningen är att när finansministern talar om de åtgärder regeringen vidtar är det åtgärder som den förra regeringen redan hade påbörjat och som inte adresserar detta problem.

Så länge det antingen inte är tydligt vad regeringen tänker göra för att lösa detta problem eller regeringen är tydlig och säger att detta inte är ett problem för regeringen kommer jag att fortsätta att ställa frågan till finansministern. Antingen är det inte ett problem att det pågår skatteundandragande nere på Stureplan av orealiserade kapitaltillgångar när personer flyttar ur landet eller så är det ett problem. Om det är ett problem måste regeringen meddela vad man tänker göra för att åtgärda detta problem.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2022/23:265 om möjligheter för Kronofogden att minska skuldsättningen i Sverige

Anf. 74 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Ida Ekeröth Clausson har frågat mig på vilket sätt jag och regeringen avser att verka för att Kronofogden bättre ska kunna förebygga den höga skuldsättningen i Sverige och om jag avser att vidta några åtgärder inom mitt ansvarsområde för att minska den ökade skuldsättningen i samhället.

Det ekonomiska läget med stigande inflation och räntor medför utmaningar för hushållen. Det viktigaste är att finanspolitiken är ansvarsfull och inte driver på inflationen. För att motverka en ännu högre inflation och därmed ännu tuffare ekonomiska utmaningar ska de förslag som tas fram vägas mot konjunkturläget och utrymmet i de offentliga finanserna.

Av Kronofogdemyndighetens instruktion framgår att en av myndighetens uppgifter är att motverka överskuldsättning. Kronofogdemyndighetens möjligheter att förebygga hög skuldsättning riktar in sig på åtgärder som kan påverka ett beslut före eller i samband med att en person skuldsätter sig. Det är ett långsiktigt arbete där Kronofogdemyndigheten, ofta tillsammans med till exempel kommuner, myndigheter och organisationer, verkar för att öka kunskapen hos olika målgrupper som har eller riskerar att få ekonomiska problem. Kronofogdemyndigheten arbetar tillsammans med andra även för att öka den egna kunskapen om hur skuldsättningen ser ut bland till exempel unga. Det behövs ökad kunskap om olika omständigheter i samband med skuldsättning för att veta vilken typ av åtgärder som

är till störst hjälp för personer som riskerar att inte kunna möta sina ekonomiska åtaganden.

En utredning arbetar nu för att ta fram förslag på åtgärder för att motverka att personer tar krediter som de inte kan betala tillbaka. Utredningen överväger också åtgärder för hur redan överskuldssatta ska kunna minska sin skuld. Förslagen ska lämnas senast den 29 juni 2023.

När det gäller regeringens andra åtgärder för att minska skuldsättningen är en sådan åtgärd att skydda barnfamiljer med svag ekonomi mot den senaste tidens kraftiga prisuppgångar. Regeringen har redan förlängt det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag till och med den 30 juni 2023. Regeringen har avsatt 520 miljoner kronor för detta. Ett förslag om att förlänga och att samtidigt höja det tillfälliga tilläggsbidraget i bostadsbidraget under perioden den 1 juli till och med den 31 december 2023 har remitterats.

Det första elstödet till hushåll i elområdena 3 och 4 för perioden den 1 oktober 2021 till och med den 30 september 2022 har nu nått de flesta hushållen. Nästa stöd, som omfattar hela landet, planeras att betalas ut under våren. Också de hushåll som använder gas längs det västsvenska naturgassystemet, drygt 27 000 hushållskunder, kommer att få stöd under 2023.

Regeringen arbetar nu med den kommande vårandringsbudgeten och budgeten för 2024. Eventuella övriga lättnader för hushållen återkommer vi till i dessa sammanhang.

Anf. 75 IDA EKEROTH CLAUSSON (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret!

Det är ingen tvekan om att finanspolitiken i det här läget behöver vara ansvarsfull och att det finns gränser för hur långt regeringen kan kompensera hushållen för inflationen. Det innebär dock inte att ministern kan sitta sysslolös.

Skuldsättningen i dagens Sverige ökar. Den ekonomiska krisen får inte leda till ökade vårdköer, till att mammor inte kan sätta mat på bordet eller till att pensionärer inte har råd att betala sina hyror. Regeringen måste förstå allvaret i dagens situation. Marginaler som tidigare var små är nu slut.

I gårdagens nyheter rapporterades det om samband mellan ohälsa och ekonomisk utsatthet, om att lågutbildade kvinnors livslängd minskar och om att kroppen bryts ned när man inte har råd att köpa näringsrik mat. I dag rapporterar nyheterna om de stora nedskärningar som behöver göras i skolan på grund av den dåliga ekonomin. Vad kommer det att leda till för skuldsättningen i samhället på sikt?

Just i dag pressas allt fler svenskar oerhört hårt för att få sin ekonomi att gå ihop. Det är inte många månader sedan de nuvarande regeringspartierna gick till val på att kompensera för alltifrån höga matpriser till ökade drivmedelspriser. Vi kommer ihåg att regeringen höjde skiktgränsen för statlig skatt och på så sätt skyddade landets höginkomsttagare från inflationen. Det var 13 miljarder som kunde gått till välfärden. Samma skydd ges dock inte till de hushåll som har minst marginaler, utan de förväntas ta smällen för att hålla nere inflationen i Moderaternas Sverige.

Som jag skrev i interpellationen är det framför allt personer med låg inkomst som har betalningsproblem. Barnfamiljer, pensionärer och ensamhushåll pressas nu på ett sätt som vi inte har sett på decennier, och risken för skuldsättning sprider sig snabbt till fler när inflationen inte sjun-

ker samtidigt som räntorna stiger alltmer. Många är berättelserna om att näringsrik mat och varma kläder väljs bort för att man ska kunna prioritera bostadskostnaderna och inte tvingas flytta. Jag ser det som en stor risk att människor tvingas skuldsätta sig över sin betalformåga för att inte behöva gå från hus och hem. Det är inte värdigt Sverige.

Efter att ha hört svaret måste jag ändå fråga om finansministern förstår hur verkligheten ser ut för väldigt många? Håller finansministern med om att det finns en överhängande risk för att skuldsättningen ökar den närmaste tiden och att mer måste göras för att förhindra det?

Anf. 76 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, ledamoten Ida Ekeroth Clausson, för en viktig interpellation och mycket bra frågor till mig!

Det här är verklighetsfrågor som bekymrar och som oroar. Vi vet att det redan innan inflationen slog till med full kraft någon gång i slutet av 2021 var många människor som hade överskuldsatt sig. Det kan börja med ett litet lån, och så växer det som en snöboll. Det handlar inte alltför sällan om spelskulder, och det gäller speciellt unga män som spelar alldeles för mycket och som tänker att de nästa gång kommer att vinna och kunna betala av sin skuld.

Skuldsättning kan växa av många olika orsaker, men det är väldigt tydligt att många människor som hade en tajt ekonomi redan innan och som nu även drabbas av en hög inflation, som ledamoten var inne på, nu får det ännu tuffare. Därför finns det skäl att från politikens sida underlätta för dem som har det allra tuffast och självklart att samtidigt se till att alla de myndigheter och organisationer som arbetar med de här frågorna har verktyg och muskler för att göra det som behövs för att människor inte ska fastna i en överskuldsättning.

Fru talman! Det kan vara bra att säga att precis som det finns många hushåll som nu kämpar finns det andra hushåll som klarar detta ganska bra. Hög skuldsättning behöver inte vara ett problem; det är inte det för alla. Men för många är det ett problem, och det är tufft både på grund av inflationen och för att man har dragit på sig för stora skulder.

När det gäller politiken gör vi viktiga saker i budgeten för i år, vilket ledamoten inte nämnde: Garantipensionen ökar med 850 kronor i månaden, och för dem som studerar ökar studiestödet med uppemot en tusenlapp i månaden. Det bostadsbidrag som vi har i budgeten i år förlängs och förstärks och kommer att göra stor skillnad för dem som har de allra minsta marginalerna.

Frågorna handlade också om Kronofogdemyndighetens uppgift. Kronofogdemyndigheten har som uppgift att just förebygga överskuldsättning. Det är en av de viktiga uppgifter som man har. Huruvida det uppdraget behöver ändras, skärpas, förbättras eller förstärkas får vi återkomma om, men jag ser att Kronofogdemyndigheten just nu jobbar tillsammans med många andra myndigheter på ett rätt effektivt och bra sätt för att informera till exempel hushåll om utmaningar och problem med olika typer av lån.

Jag är glad över att förra regeringen reglerade sms-lånen på ett bra sätt. Det var ju helt horribelt för omkring tio år sedan då man kunde ta sms-lån hur lätt som helst och helt plötsligt befinna sig i en skuldfälla som det var helt omöjligt att ta sig ur.

Det finns en viktig fråga. Jag ser hur många kämpar, och jag vet att många har oerhört små marginaler. De finns i min närhet, och de finns säkert i er. Många av oss är privilegierade, medan andra har det mycket tuffare. Mitt fokus är både att bekämpa inflation och att stötta dem som har det tuffast, men det är också, gällande den fråga som ledamoten väckt, att se till att den myndighet som jag ansvarar för, Kronofogdemyndigheten, arbetar extra mycket med denna fråga tillsammans med andra myndigheter och organisationer i denna tid då väldigt många kämpar.

Anf. 77 IDA EKEROTH CLAUSSON (S):

Fru talman! I land efter land agerar regeringar och inför krispaket, men inte här. Socialdemokraterna har i flera månader efterlyst handlingskraft från både SD och högerregeringen. Vi har krävt krissamtal om hushållens ekonomi och presenterat förslag såsom höjt barnbidrag, förlängning av det höjda bostadstillägget för barnfamiljer, en elräkningsakut och nu senast en priskommission för att förhindra oskäliga höjningar av livsmedelspriserna.

Det är visserligen välkommet med tilläggsbidrag till barnfamiljer med bostadsbidrag, men jag undrar varför regeringen inte stärkte alla familjers ekonomi med en tillfällig höjning av barnbidraget i vintras, så som vi socialdemokrater föreslog, och varför regeringen inte gick med på en elräkningsakut.

Regeringens elstöd får vi vara ärliga med att kalla för vad det har varit: ett haveri. Det dröjde för länge, halva landet vet fortfarande inte när de får det och det har varit ett trubbigt instrument som inte på något sätt skilt mellan dem som har ett stort behov och dem vars elkostnader inte varit så stora. Förseningen av elstödet har dessutom snarare drivit på skuldsättningen i stället för att minska den.

Ministern tog i sitt svar upp det förebyggande arbetet i kommunerna. Där pågår ett viktigt arbete exempelvis mellan socialtjänst och hyresvärdar för att minska vräkningar, och även där har Kronofogden ett viktigt uppdrag att stödja lokal samverkan.

Eftersom ministern själv i sitt interpellationssvar pekar på kommunernas viktiga roll undrar jag om regeringen är beredd att öka resurserna till kommunerna så att de kan stärka sin budget- och skuldrådgivning och sin konsumentrådgivning, något som verkligen behövs i dessa oroliga tider. När det är sådana tider, vilket drabbar även kommunerna, finns en risk att de drar ned på resurserna till just sådant eftersom regeringen i sin tur har valt att spara på resurserna till kommunerna.

Anf. 78 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vet inte om de 55 miljarder som nu betalas ut till både företag och hushåll, varav många kämpar, är små resurser. Jag tror att de flesta kan skriva under på att det är väldigt stora resurser som kommer tillbaka, vilket är helt rimligt eftersom det är hushåll och företag som har betalat in pengar till kapacitetsavgifterna. Det kommer att hjälpa många.

Många som nu får elstöd har det kämpigt. Det kan vara ett pensionärspar som bor i ett litet radhus med direktverkande el och som inte har möjlighet att sätta in annan typ av värmekälla. Då ger stödet en lättnad.

Fru talman! Detta är en svår tid för många, och det som kanske var svårt före krisen och det som nu drabbar oss i form av lågkonjunktur och inflation blir svårare, speciellt om man har små marginaler.

Jag ska kort sätta fokus på en fråga. Det handlar om alla människor som i dag inte har ett eget arbete eller en egen lön. Detta ser jag som regeringens absolut viktigaste fråga även här. Många har hamnat utanför och har kanske levt på aktivitetsstöd eller annat under lång tid. Man har fastnat i Arbetsförmedlingens kvarnar och får ingen hjälp, vare sig med aktivitet eller med att komma närmare arbetsmarknaden. Tvärtom, ju mer åren går, desto längre bort kommer man.

Att människor lämnats i utanförskap med små marginaler och inte har fått hjälp att komma in är ett av de absolut mest kapitala misslyckandena under det senaste decenniet. Man undrar kanske vad detta har att göra med den här debatten, men det har allt med den att göra därför att de som lever på väldigt små marginaler och inte får hjälp att komma tillbaka till arbetsmarknaden och få en egen lön har en otroligt utsatt situation. Där har den förra regeringen ett mycket stort ansvar.

Den vanligaste aktiviteten eller insatsen för långtidsarbetslösa på Arbetsförmedlingen är alltså ingen insats alls. Vi kommer under åren framöver att lägga stort fokus på att fler ska få arbete, praktikplats, nystartsjobb eller utbildning och faktiskt få en egen lön.

Slutligen, när det gäller Kronofogdemyndigheten, har vi självfallet nära kontakt och dialog med de myndigheter vi styr. Det finns en stor kompetens hos medarbetarna inom myndigheten, och om det behövs fler verktyg och mer hjälp kommer vi genom våra dialoger självfallet att se till att de får alla verktyg de behöver nu när många människor har det tufft.

Anf. 79 IDA EKEROTH CLAUSSON (S):

Fru talman! Privatpersoners skulder har nått rekordnivåer och fortsätter att öka, detta redan innan vi fullt ut vet hur inflation, räntehöjningar och en befarad ökning av arbetslösheten kommer att slå mot hushållen de närmaste åren.

Många svenskar lever under en ekonomisk stress som är så allvarlig att de till och med drar ned på maten för att kunna bo kvar i sitt hem eller slippa bli skuldsatta hos Kronofogden. Regeringen behöver göra mer för att bryta denna utveckling. De som har minst ekonomiska marginaler ska inte behöva ta den hårdaste smällen av inflationsbekämpningen samtidigt som höginkomsttagare kompenseras med skattesänkningar.

Socialdemokraterna menar att regeringen måste agera genom bland annat de åtgärder jag tidigare redogjorde för, och där är Kronofogdens uppdrag att förebygga överskuldssättning extra viktigt. Om regeringen inte agerar nu riskerar konsekvenserna av den ekonomiska kris som många hushåll befinner sig i att hålla i sig och fördjupas under överskådlig framtid.

Anf. 80 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Stort tack, återigen, för frågorna och debatten! Den är väldigt viktig av många skäl. Det är många som kämpar och som är överskuldssatta, av olika skäl. Ledamoten lyfte upp en viktig del, att eftersom inflationen är så hög fortsätter priserna och räntan att öka. Allt blir bara dyrare, och därför är det, som jag hörde att också ledamoten var inne på, viktigt att bekämpa inflationen.

När det gäller utsatta grupper, fru talman, vill jag nämna det arbete som görs runt om i Sverige för hemlösa pensionärer. Här i Stockholm finns det alltför många äldre som är hemlösa, en fråga som jag varit engagerad i. Därför lade vi i budgeten resurser på det vi kallar Bostad Först, för att fler ska kunna få ett eget boende och inte behöva sitta på pendeltåget i Stockholm eller bo under en bro eller någon annanstans runt om i Sverige. Det är inte värdigt vårt land.

En annan del i budgeten handlar om bostadsbidraget för barnfamiljer. När vi nu höjer nivån och förlänger tiden vet vi att 60 procent dem som får stödet är ensamstående mammor. Den 40-procentiga ökningen kommer att göra skillnad, och det är också en viktig insats för att man till exempel inte ska hamna i en skuldfälla.

Sedan finns en annan problematik som nämnts tidigare, nämligen att många fastnar i spelskulder, ofta unga män. Men också många unga tjejer eller kvinnor som tillhör den så kallade Klarnagenerationen shoppar och tycker att det känns långt tills de behöver betala, och plötsligt sitter de där med höga skulder. Allt detta behöver vi jobba med på många olika fronter med myndigheter och organisationer och i politiken.

Jag tackar för engagemanget och önskar en trevlig helg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2022/23:174 om handeln med utrotningshotade djur

Anf. 81 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Rebecka Le Moine har frågat landsbygdsministern vad han tänker vidta för åtgärder för att stävja handeln med utrotningshotade djur.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Låt mig inleda med att säga att regeringen genom en ambitiös klimat- och miljöpolitik avser att aktivt motverka artutrotningen både globalt och i Sverige genom bevarande av särskilt känsliga arter och naturmiljöer, ett hållbart jordbruk samt fiskeri- och skogsnäring som fortsatt skapar miljö- och klimatnytta.

För djurparker och andra anläggningar som förevisar djur offentligt finns det detaljerade regler. Alla djurparker måste godkännas av länsstyrelsen innan de tas i bruk. Om anläggningen förevisar djur av vilda arter, oavsett om de är utrotningshotade eller inte, behövs också ett separat tillstånd från länsstyrelsen för detta. Länsstyrelserna ansvarar för att regelbundet utföra inspektioner på samtliga djurparker i Sverige. Om anläggningen omfattar arter som är listade under Cites, Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, bilaga A, krävs även tillstånd från Statens jordbruksverk för att ha ett utbyte med eller kunna köpa in sådana arter från liknande anläggningar. För arter listade i konventionens bilaga B måste laglig bakgrund kunna styrkas.

Det är i sammanhanget viktigt att nämna att myndigheternas bedömningar för de tillstånd som jag nämner kan skilja sig åt beträffande djur som ska leva i djurpark jämfört med djur som innehas av privatpersoner.

Det finns alltså detaljerade regler kring tillstånd för djurparker. Det pågår också flera initiativ för att stärka regelverket kring utrotningshotade och fridlysta arter. Bland annat finns förslag i betänkandet *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar* (SOU 2021:51) som har remitterats och som nu bereds inom Regeringskansliet.

En annan fråga, som för närvarande utreds i Miljöstraffrättsutredningen, dir. 2022:69, rör misstänkta artskyddsbrott som avser illegal handel med levande djur där djur behöver tas i beslag. Sådana beslag är en förutsättning för en effektiv brottsutredning. Beslag av levande djur är dock förenade med höga kostnader som betalas av staten. Kostnaderna kan leda till att djur inte tas i beslag, vilket i sin tur kan få negativa konsekvenser för brottsutredningarna och innebära ett lidande för djuren och i förlängningen leda till fler brott. För att kunna möta kraven i brottsutredningarna utreds nu om kostnaderna för beslag av levande djur ska kunna falla på den som döms för brottet.

Jag kommer noga att följa beredningen av de ovan angivna förslagen.

Anf. 82 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Det gläder mig att hon kommer att hålla ett vaksamt öga på dessa väldigt viktiga frågor.

Handeln med utrotningshotade djur och delar av olika utrotningshotade arter är den tredje till fjärde största illegala handeln i världen. Ofta är denna handel väldigt förknippad med och ingår i kriminella nätverk eftersom man verkar där det finns låg risk men stora pengar. Det är alltså inte enbart en fråga om biologisk mångfald utan också en fråga om hur vi kan få bukt med stora kriminella nätverk.

Citeskonventionen innebär att inga arter från den vilda faunan eller florran ska bli föremål för en ohållbar exploatering på grund av internationell handel. Och det är mer än 180 länder som har skrivit under konventionen.

Man skulle kunna tro att detta inte har med Sverige att göra. Men Sverige har börjat anses vara ett transitland för levande exemplar och produkter som skickas vidare till andra länder. En del export sker från Sverige, både lagligt och olagligt – en del produkter från licensjagad björn men också illegalt insamlade växter och fågelägg. Ett hundratal av de arter som är på Citeslistan förekommer naturligt i Sverige. Citesreglerna gäller även i de fall där man har kommit åt dessa arter genom laglig jakt eller lagligt fiske.

Jag vill ta upp ett exempel på hur det brister i svensk lagstiftning när det gäller Citesreglerna. Vi har precis haft en licensjakt på lodjur i Sverige, som Miljöpartiet motsätter sig kraftigt eftersom det är en hotad art som även är upptagen på Citeslistan. Vi har genom licensjakten på lodjur lockat hit utländska jägare till en troféjakt. Det är nämligen så att när det beslutades om jakt på lodjur genom licensjakt fick jägarna också behålla skinnet. Licensjakten har blivit en troféjakt som verkligen lockar till sig utländska troféjägare som får ta med sig skinnet och ibland även kraniet hem.

Vi säljer jakt på rödlistade, fridlysta och Citeslistade arter som lodjur, trots att man inte får sälja skinnet. Personer kan betala 250 000 kronor, komma till Sverige, skjuta detta djur och ta med sig skinnet och kraniet hem. Att vi säljer troféjakt på Citeslistade djur är ett kryphål i Citeslagstiftningen.

Min fråga till miljöministern är: Tänker ni förbjuda försäljning av troféjakt till utländska jägare på fridlysta vilda djur som är Citeslistade?

Anf. 83 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Nu finns det en lite udda ansvarsfördelning som kan vara svår att förhålla sig till. Jag fick även upplysa mig själv om detta i samband med denna interpellation. Men ansvaret för frågor som rör djurvälstånd i djurparker, utöver frågor som rör jakt och specifikt även licensjakt, ligger under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet och således även de berörda statsråden där. Men ansvaret för frågor som rör arbetet med exempelvis Cites och de speciella tillstånd som krävs för att exempelvis hantera vilda djur och utrotningshotade djur ligger hos mig som miljöminister. Därför besvaras frågor om licensierad jakt bäst av det statsråd som har ansvar för jaktfrågor.

Jag vill gärna återgå till den viktiga frågan om hur vi ser till att vårda, ta hand om och skydda de arter som vi har i Sverige och som är utsatta. Vi är för fullt igång med att hantera betänkandet om skydd av arter som har remitterats och nu bereds inom Regeringskansliet. Detta betänkande redovisades i juni 2021 med två huvuduppdrag, dels att se över artskyddsförordningen med fridlysningsregler och annat, dels att förbättra förutsättningarna för arbetet med att förebygga, upptäcka och lagföra specifikt artskyddsrelaterad brottslighet. Detta betänkande kommer förhoppningsvis att kunna ligga till grund för en utveckling av det arbete som Sverige gör från statens håll för att just skydda våra arter.

I kommittédirektivet till utredningen ingick som en andra utredningsdel specifikt detta med artskyddsrelaterad brottslighet. Vi bereder just nu förslagen i betänkandet, och vi kommer förhoppningsvis att kunna se till att utveckla den politik som förs inom detta område.

Utöver detta finns även Miljöstraffrättsutredningen. Om inte annat tyder både utredningen och annat som är framlagt inom detta område på att vi är flera som har identifierat att det finns ett behov av en utveckling kring hur vi hanterar särskilt utsatta arter som behöver ett ytterligare skydd. Det kan därför säkert ske en utveckling inom detta område, och vi tittar just nu på de förslag som har kommit i betänkandet. Men vi ser också fram emot de förslag som ska redovisas i december 2023 i utredningen om just miljöstraffrätt.

Utifrån detta hoppas vi att bland annat utredningen kan innehålla förslag om hur vi ska förebygga, upptäcka, utreda och lagföra dessa överträdelser på ett bättre sätt, för det finns sannerligen ett sådant behov.

Anf. 84 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för svaret.

Det gläder mig att regeringen tittar på dessa utredningar med öppna ögon trots att de tillsattes av en tidigare regering. Det är väldigt viktiga utredningar, även om utredningen om miljöstraff är mer inriktad på miljöskadligt avfall och inte har med just den här frågan att göra. Det är dock viktigt i sig att få bukt med den ekonomiska brottslighet som ligger bakom.

Det bekymrar mig dock att det har gjorts en uppdelning mellan jakt och Cites, för det är väldigt svårt att prata om Cites och hur vi ska kunna stävja handeln med utrotningshotade djur om vi inte beaktar jakten och jaktlagstiftningen. Ett exempel är att man kan åka till länder i till exempel Afrika

och köpa ett helt upplägg där man får skjuta utrotningshotade djur. Det kan handla om elefanter och andra stora djur som är viktiga i ekosystemen där.

Det som verkligen är beklämmande är att man från importlandet, det vill säga Sverige, kan få ett tillstånd att importera troféerna hit. Jag tycker att detta är moraliskt förkastligt, och här har vi verkligen möjligheten att sätta ned foten och säga att vi inte ser någon bra grund för att göra undantag från Cites bara för att någon rik troféjägare från Sverige ska åka till Afrika, skjuta elefanter och kanske ta med sig en elefantfot hem och ha som prydnad.

Regeringen skulle faktiskt genom tydliga direktiv kunna säga att vi inte tillåter import av utrotningshotade djur listade i Cites. Det är en möjlighet att gå före som finns för alla länder som har skrivit under Cites riktlinjer, och flera andra länder har gjort detta. Jag tycker att det är väldigt pinsamt att Sverige fortfarande tillåter den här typen av import. Enligt Cites registrerades under en tioårsperiod 1,7 miljoner troféer internationellt, och man har kunnat konstatera att 200 000 av dem var från hotade arter.

Det finns också väldigt problematiska gränsdragningar mellan vad som är laglig troféjakt och vad som är olaglig troféjakt. Ett exempel på det är fallet med lejonet Cecil år 2015, vilket blev väldigt uppmärksammat internationellt. Där erbjöd man en jakt där lejonet jagades ut från en skyddad plats i Zimbabwe, för när lejonet kommit över gränsen saknar det skydd. Lejonet sköts med pil och båge och fick sedan lida i tio till tolv timmar innan han dog. Därefter höggs huvudet av och blev en trofé.

Jag tycker att hela konceptet med troféjakt på utrotningshotade djur är någonting vi skulle behöva lämna bakom oss. Där skulle Sverige kunna ta sitt ansvar genom att helt enkelt inte låta Jordbruksverket utfärda undantag från Cites, precis som flera andra länder har gjort. Min fråga till miljöministern är därför om man tänker titta på möjligheten att förbjuda import till Sverige av troféer som kommer från hotade djur.

Anf. 85 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Det kan vara så att det är ledamoten Le Moine som i en motion tagit upp ett förslag om att exempelvis ge Tullverket ökade befogenheter i hanteringen av Citesarter. Det är absolut någonting man kan överväga.

Som regelverket ser ut just nu är det dock förbjudet att föra utrotningshotade djur och växter samt produkter av sådana djur och växter över Sveriges gräns utan tillstånd. Att sådana tillstånd finns och går att söka är det kanske i och för sig inte Tullverket som reglerar, men att vi har ett regelverk där det behövs ett tillstånd för att få föra in djur och arter är en god sak. Det handlar om att kunna reglera det hela.

Säg exempelvis att man skulle plocka bort det arbete som sker genom tillstånden – då skulle det ju inte att finnas reglering alls utöver att det helt enkelt inte ska existera. Frågan är om det skulle få önskad effekt eller om det tvärtom till och med skulle kunna ha en negativ effekt. Nu är det så att det behövs ett tillstånd och att de tillstånden ska ges i enlighet med det regelverk som råder i Sverige, vilket inkluderar regelverket för Cites. Det tänker jag är ett klokt sätt att hantera det hela: Vi förbjuder helt enkelt i enlighet med regelverket i Cites att någon utan tillstånd för in vissa arter av djur och växter liksom produkter av djur och växter av denna sort i Sverige.

Utöver detta kan också nämnas att Tullverket har väldigt mycket att göra, om man säger så. De arbetar med väldigt många olika prioriteringar, och de större prioriteringar som görs i dag gäller narkotika och vapen. Det är också någonting man kan hantera i ett övervägande gällande utvecklingen för hur vi hanterar regelverket för Cites i Sverige och hur vi ser till att på bästa sätt hantera förbudet mot att föra in utrotningshotade djur och växter samt produkter av sådana djur och växter.

Jag vill också nämna betydelsen av det internationella arbetet kring detta, vilket är väldigt gediget. Det händer hela tiden väldigt mycket som rör Cites på olika sätt. Vid exempelvis Cites COP 19-möte i Panama arbetade man kring stärkta regelverk mot handel av hotade djur, och vid alla de tillfällen då Sverige deltar i olika EU-arbetsgrupper och annat driver man som en stark part, tillsammans med hela EU, på för bättre bestämmelser och för att bättre kunna hantera utvecklingen när det gäller handeln med listade djur och växter. Den svenska delegationen deltar väldigt aktivt i utvecklingen för hur vi hanterar dessa frågor, och det bör den såklart fortsätta göra.

Det finns alltså många förslag på bordet om hur man på olika sätt kan motverka den här handeln, men det är viktigt att nämna att det redan nu är förbjudet att göra detta utan tillstånd. Det är en stark start för Sveriges del.

Anf. 86 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag tycker att det blir lite svårt att hänga med när ministern pratar om det här med tillstånd. Ett tillstånd är ett papper och någonting som Jordbruksverket kan utfärda, men det måste ju grunda sig på en politisk vilja och ett politiskt beslut. Där finns det andra länder som har sagt att de, eftersom de har en politisk vilja, har beslutat att inte tillåta import av troféer av lejon och andra utrotningshotade djur i Afrika.

Det är lite grann detta jag far efter: Finns det en sådan vilja hos miljöministern, eller tycker miljöministern att det är helt okej att rika troféjägare i Sverige får ett undantag från Cites för att föra in elefantfötter, betar och annat som har tillhört hotade djur? Vi ska senare prata även om det globala naturavtalet, och dessa djur skulle verkligen behöva ett kraftigare skydd snarare än ökad jakt. Det jag lite grann far efter är alltså ett svar på frågan om det över huvud taget finns en sådan vilja eller förståelse för att vi behöver reglera importen.

Sedan är jag jättetacksam över att miljöministern tog upp min motion om att vi även behöver tillföra medel och resurser samt ge instruktioner till Tullverket. Inom EU har vi nämligen någonting som kallas den inre gränslagen, vilken ska främja fri rörlighet och handel. Där prioriterar man mycket riktigt, vilket miljöministern nämnde, att kontrollera att droger, vapen och annat inte ska kunna passera hur som helst – men de Citeslistade arterna är inte med på listan. Det betyder att den som väl har kommit in i EU har väldigt lätt att röra sig inom EU med dessa produkter.

Min fråga är: Är detta någonting som miljöministern skulle vilja titta på, alltså hur man kan uppgradera Citeslistorna till samma nivå som droger och vapen?

Anf. 87 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tror inte att det är sista gången vi diskuterar hur vi på bästa sätt skyddar våra arter i Sverige. Det finns som sagt beredningar som hanteras inom Regeringskansliet, och utifrån dessa kommer självklart en hantering att offentliggöras.

Utöver det är det viktigt att Sverige i de internationella sammanhangen såväl som i EU för fram en tydlig riktning där vi på ett bättre sätt skyddar våra arter och att vi sätter upp skarpare direktiv för det som sker mellan våra länder i EU. Det finns dock inga sådana förslag från vår sida nu. Man behöver ett tillstånd för att föra in djur som täcks av Cites i Sverige, och det är en bra start. Sedan får vi helt enkelt på bästa sätt se över hur vi kan utveckla lagstiftningen som rör skydd av djur och arter som berörs av detta.

Det finns alltså inga sådana förslag nu, men det sker ju en utveckling av hur vi hanterar dessa frågor. I och med den beredning som sker i Regeringskansliet kommer det att komma fler besked om hur vi på bästa sätt från Sveriges sida kan hantera de eventuella artskyddsbrott eller annat som kan ske i Sverige.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2022/23:259 om ett globalt naturavtal

Anf. 88 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Rebecka Le Moine har frågat mig vad jag avser att göra för att Sverige ska uppfylla den vision och de mål som anges i biodiversitetsavtalet.

Jag välkomnar utfallet av det 15:e partsmötet för konventionen om biologisk mångfald som hölls i Montréal i december. Det så kallade Kunming-Montréalramverket, som antogs under partsmötet, innehåller globala mål som syftar till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Förlusten av biologisk mångfald är en ödesfråga för vår planet, och det faktum att förhandlingarna om ett nytt globalt ramverk gick i mål är en betydelsefull milstolpe för att stoppa och vända den negativa utvecklingen.

Regeringen avser att aktivt motverka artutrotningen både globalt och i Sverige genom bevarande av särskilt känsliga arter och naturmiljöer, ett hållbart jordbruk samt en fiske- och skogsnäring som fortsatt skapar miljö- och klimatnytta. Våtmarker har betydelse för arbetet med klimatet, biologisk mångfald, övergödning och landskapets motståndskraft. Regeringen vill utveckla det arbetet och satsar därför på återvätning av dikade torvmarker, vilket rätt genomfört är en mycket kostnadseffektiv klimatåtgärd som hjälper oss att ta hand om både förlusten av biologisk mångfald och klimatkrisen.

Ramverket har potential att vara ett viktigt politiskt och globalt åtagande för hela 2020-talet. Ramverket visar på en bred internationell vilja, vilket är väldigt viktigt för genomförandet och för vägen fram till år 2030. Nu behöver vi analysera den globala avsiktsförklaringen från partsmötet och ta fram förslag på vad Sverige kan bidra med i och med denna avsiktsförklaring.

Naturvårdsverket har i uppdrag att senast den 1 oktober i år redovisa ett förslag till nationell strategi och handlingsplan för att Sverige ska nå sina åtaganden i enlighet med konventionen. Arbetet ska ske med berörda myndigheter. Strategin ska utgå från partsmötets beslut och föreslå vad vi från svensk sida kan göra för att uppnå målen i ramverket.

Vidare bidrar det fortsatta arbetet med våra nationella miljömål till biologisk mångfald, ett pågående arbete som också bidrar till att uppfylla hela avtalets mål. Miljömålsberedningen har genom tilläggsdirektiv fått i uppdrag att ta fram en strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn, LULUCF. Det uppdraget ska redovisas senast den 2 december 2024.

Inom EU kommer Sverige under sitt ordförandeskap att leda arbetet för att unionen ska ha fortsatt hög ambition i arbetet inför nästa partsmöte. Det gäller inte minst etablerandet av ett uppföljningsramverk, där arbetet med vidareutveckling av indikatorer redan har startat.

En viktig del av Kunming-Montréalramverket är besluten om att utvecklingsländer ska få ökad finansieringshjälp för att genomföra åtgärderna för att vi ska lyckas nå de gemensamma målen. En fond för detta håller nu på att utarbetas under den globala miljöfonden GEF, som Sverige länge har varit och kommer att fortsätta att vara en stor givare till.

Regeringen kommer att följa de här frågorna noga och arbetar både nationellt och internationellt för att vi ska lyckas bidra till ramverkets mål.

Anf. 89 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Det är oerhört glädjande och viktigt att vi äntligen har fått det här avtalet på plats, ett avtal som har det övergripande målet att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald och som handlar om att vi ska vända naturkrisen, stoppa skövlingen av ekosystem och rädda kvar art för art.

Tiden håller på att rinna ut för att rädda många av Sveriges och världens ekosystem. Men än finns det hopp. Livet har en inneboende kraft till fortsatt liv. Ingenting kommer dock att hända av sig självt. Regeringen måste nu rannsaka de lagar, miljöskadliga subventioner, ekonomiska incitament och den produktion som sätter en alltför hård press på våra ekosystem.

Avtalet slår fast att en viktig del av implementering ligger i finansieringen. När jag tittar på hemmaplan och på hur budgeten ser ut, fru talman, känns det inte särskilt lovande. Regeringens budget har inneburit en slakt av arbetet med att skydda och bevara värdefull natur. För 2023 drar man bort 3 ½ miljard på skydd av värdefull natur och åtgärder för biologisk mångfald, hotade arter och skötsel. Bara posten för skydd av värdefull natur har minskat med cirka 70 procent med den nya regeringens budget.

Dessutom har regeringen valt att dra ned på biståndet. Man överger dem som behöver det mest i världen genom att säga "Sverige först". Enligt Montréalavtalet ska 700 miljarder dollar årligen finansiera genomförandet av naturavtalet. Det här är alltså en ekvation som är svår att få ihop, och jag hoppas verkligen att miljöministern har ett stort engagemang och vill hålla i finansieringen till det nämnda GEF.

Dessutom har våra myndigheter Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen fått väldigt svårt att genomföra sina viktiga uppdrag, eftersom de har fått mycket mindre resurser.

För att kunna verkligen implementera det här och vända trenderna är det viktigt att vi övergår till ett hållbart brukande. Därför tycker jag att det är väldigt oroväckande när ministern i sitt inledningsanförande säger att vi ska ha ett fortsatt hållbart skogsbruk och ett fortsatt hållbart nyttjande av haven, för det är ju långt ifrån hållbart i dag.

Den förra mandatperioden fick vi i Miljöpartiet till ett tillkännagivande om att vi ska flytta ut trälgränsen. Jag har uppfattat att miljöministern har ett väldigt stort engagemang kring detta, och därför blev jag både förvånad och besviken över utfallet. Om man tittar på behoven för arterna strömning och sill skulle det behövas ett skydd hela vägen från Bottenviken och hela Östersjön ned till Skåne. Sverige och regeringen har rådighet att fatta beslut om att flytta ut trälgränsen tolv nautiska mil, men i stället har man valt att skydda industriträlarna genom att genomföra den kommande utflyttningen av trälgränsen enbart i några små och få områden. Detta är någon typ av experiment som verkligen riskerar våra ekosystem i Östersjön och i haven.

Min fråga är därför: Hur ser miljöministern på situationen att vi har forskare som larmar kring våra fiskebestånd och en regering som ändå inte gör tillräckligt för att faktiskt värna och skydda haven utan i stället väljer att skydda industriträlarna?

Anf. 90 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Nu blev det många frågor att hantera på kort tid, men jag ska göra mitt allra bästa.

Låt oss börja med att den här regeringen påstås ha slaktat klimat- och miljöbudgeten och inte skulle satsa tillräckligt mycket pengar på de frågor som jag förvaltar, fru talman. Det stämmer inte. Vår budget för klimat och miljö är 19,5 miljarder. Det är en större budget än vad Miljöpartiet under sin tid i regering lyckades ställa fram för klimat och miljö. Det stämmer alltså inte att vi inte satsar pengar.

Avseende just skydd och förvaltning av värdefull natur, som ledamoten Le Moine tog upp, är det enkelt att säga att vi har minskat just det budgetområdet med 70 procent. Det kan man ju säga just eftersom den tidigare regeringen hade en väldigt bra specifik satsning på det området som nu har löpt ut. Det är dock inte så att det inte finns några pengar i den potten. Den här regeringen satsar fortsatt på skydd av värdefull natur, totalt över 2 miljarder kronor. Det anser jag är en ganska substantiell summa som man på bästa sätt kan förvalta.

Utöver detta satsar regeringen drygt 1 miljard, fru talman, på havs- och vattenmiljön. Det som här tas upp när det gäller havs- och vattenfrågor stämmer. Som Rebecka Le Moine vet har jag också ett stort engagemang i dessa frågor sedan länge. Därför är jag stolt över att vi utöver att ha satsat 1 miljard på havs- och vattenmiljön har gett i uppdrag åt Havs- och vattenmyndigheten att hantera frågan om trälgräns på ett klokt sätt. De håller nu på att utarbeta hur vi kan lägga fram förslag som på bästa sätt motsvarar en utflyttning av trälgränsen.

Låt mig då påpeka att detta är långt mer än vad Miljöpartiet lyckades åstadkomma avseende trälgränser och vår havsmiljö under sin tid i regering. Liberalerna har i varje fall, fru talman, lyckats förändra någonting på den fronten, vilket är mer än vad Miljöpartiet lyckades med. Jag hoppas att Rebecka Le Moine, en ledamot som också har ett stort engagemang för havs- och vattenfrågorna, kan glädjas över att den här regeringen har lyckats lägga fram förslag avseende detta.

Sedan lyftes även frågor om bistånd och finansiering. Det stämmer att det är en väldigt viktig del av detta arbete. När vi tittar på den globala situationen i fråga om biologisk mångfald är det tydligt att det finns många utvecklingsländer som inte har möjlighet att arbeta med dessa frågor på det sätt som de skulle önska. Just därför är jag stolt över att regeringen, trots att vi generellt minskar på biståndet, tydligt har annonserat att vi ska öka klimat- och miljöbiståndet. Vi har ett väldigt stort engagemang just avseende klimat- och miljöbistånd världen över som fortsätter.

Även här är jag något besviken, fru talman, på den tidigare regeringen, som ju lovade en dubbling men till slut sänkte biståndet till klimat och miljö. Detta har jag även påpekat för Miljöpartiets språkrör Per Bolund. De stora orden är fantastiska, men vad gör man i verkligheten? Vad gör man när pengarna faktiskt krävs och när situationen blir tuff?

Den här regeringen förstår att det inte räcker med att Sverige är bäst i klassen. Vi ska fortsätta att vara bäst i klassen, men vi måste hjälpa fler länder att avancera i sitt miljö- och klimatarbete. Det kommer vi att stå upp för genom att utöka de pengar som går genom exempelvis den globala miljöfonden till andra länder men också genom att faktiskt ta tag i det praktiska, exempelvis genom att hantera frågan om trälgräns i Sverige.

Anf. 91 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack, statsrådet, för ett engagerat inlägg!

Det är dock skillnad på engagemang och vilja och faktiska pengar i budgeten. För att konkretisera tänkte jag ta fjällräven som exempel. Fjällräven är en av Sveriges mest hotade arter. Det finns nog ingen som kan titta på en fjällräv och inte känna ett engagemang och ett ansvar för att vi ska bevara den. Men den här regeringen har dragit ned på posten som handlar om åtgärder för hotade arter, precis de pengar som måste till om vi ska kunna uppfylla det globala avtalet.

Fjällrävarna är så pass hotade att de behöver stödutfodring. Hade de varit många fler hade det varit en del av den naturliga processen att inte alla överlever. Just hotade arter som fjällräven behöver dock stödutfodring. För att stödutfodra behövs pengar som kan gå till helikoptrar för att komma till de här otillgängliga platserna. De pengarna finns inte i budgeten. Därför får ideella krafter och WWF betala mellanskillnaden.

Detta är ett väldigt konkret exempel på hur regeringen sviker de arter som är mest hotade i Sverige.

Sedan kan man prata om pengar hit och dit och vilken regering som har gjort vad, men jag tror inte att det finns någon tvekan om vilka som verkligen har drivit på i vattenfrågorna. Isabella Lövin är ett välkänt namn i de kretsarna. Hela den diskussion vi har om bottentråkning ligger ju Miljöpartiet bakom via ett tillkännagivande. Det är väl fint att man vill ta vid och fortsätta det arbete som vi har initierat.

Ska man komma till rätta med den utrotning som pågår rakt framför ögonen på oss här i Sverige måste man också börja prata om vad vi ska göra åt kalhyggerna.

Jag är naturvårdsbiolog i grund och botten, fru talman. Det är dessa frågor som har gjort mig politiskt engagerad. Jag har sett hur stor skillnaden är mellan vackra ord och verkligheten. Tar vi inte tag i de stora strukturella problemen, vilket det globala avtalet efterlyser, rinner tiden ut för många av våra arter. 400–500 arter är direkt hotade och rödlistade på grund av kalhyggen. Kalhyggerna är olönsamma för den privata ägaren. De är dåliga för vattenkvaliteten; de förbrunnar och förgiftar vatten. De är dåliga för klimatet. Ser man ett kalhygge är det ett före detta ekosystem man ser.

Om vi inte gör någonting beräknas alla värdefulla gamla naturskogar i Jämtland vara borta om tio år. Det som skulle behövas är att skyndsamt skydda de sista ur- och naturskogar som finns kvar i Sverige och att sluta avverka i blindo, vilket sker i dag. I dag har Skogsstyrelsen bara sex veckor på sig att hantera ett ärende; därefter är det fritt fram att avverka.

Vi behöver en regering som förespråkar ett skifte i brukningsmetod från gigantiska kalhyggen till småskaligt och hyggesfritt. Vi behöver också se till att denna näring omfattas av miljöbalken.

Jag har, fru talman, inte så höga förhoppningar på regeringen med tanke på hur den har agerat, till exempel i frågor som har kommit från EU. När det har pratats om skogsstrategin och restaureringsstrategin har man satt klackarna i backen. Men jag vill ändå fråga miljöministern: Är hur vi avverkar skog någonting som miljöministern kan titta vidare på och kanske ompositionera sig i så att regeringen kan börja förespråka och främja hyggesfria skogsbrukningsmetoder?

Anf. 92 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! När man har två partier som båda har ett stort engagemang för klimat- och miljöfrågor kan det ibland handla om att en ny regering med nya ministrar tar vid och arbetar vidare på någonting som tidigare regeringar har plockat fram, med rätta. En sådan positiv sak är att den tidigare regeringen gjorde en jättestor satsning på vissa områden i de frågor som vi nu diskuterar. De satsningarna var välkomna. Det är jättebra att man gjorde sådana satsningar och att vi har tagit kliv framåt i det arbetet. Det är ingenting som den här regeringen ställer sig kritisk till.

Vad det handlar om är att vi i denna regering har en annan situation när vi kommer till bordet. Vi har en situation med hög inflation, och vi är på väg in i en lågkonjunktur. Då får man tänka på ett annat sätt: Hur lägger vi upp vår ekonomiska politik på bästa sätt för att hantera den verklighet som vi tar vid i?

Det är inte så att allting som tidigare regeringar, exempelvis med Miljöpartiet vid rodret, har gjort är dåligt. Vissa av sakerna är bra, och dem arbetar vi vidare med.

När det sedan gäller hur vi ska leva upp till den nya globala avsiktsförklaringen från partsmötet och de fantastiska framgångar som skett på global nivå tror inte jag, till skillnad från Rebecka Le Moine, att vi raskt kan säga vad som krävs. Nu får Naturvårdsverket sätta sig ned och på allvar analysera vad den nya avsiktsförklaringen innebär och hur Sverige kan bidra på bästa sätt. Det tycker jag är ett ansvarsfullt sätt att gå till väga för att kunna leva upp till vad man kommit överens om på global nivå.

I den diskussion som förs på global nivå nämns finansieringen flitigt. Det är ju så: I de förhandlingar som sker globalt om både klimat och miljö pratar vi mycket om finansieringsfrågor. Det är för att det finns ett stort glapp mellan oss och utvecklingsländer, länder med andra ekonomiska förutsättningar, som inte har den ekonomiska möjligheten att lyckas med exempelvis ett arbete för biologisk mångfald. Det är en prioritering från den här regeringen, på ett sätt som skiljer sig från den tidigare, att vi faktiskt vill satsa ytterligare på och utöka biståndet till internationellt klimat- och miljöarbete.

Regeringen satsar fortsatt över 2 miljarder på skydd och förvaltning av värdefull natur, och Miljömålsberedningen kommer genom tilläggsdirektiv att titta specifikt på de frågor som Rebecka Le Moine lyfter fram. Det hade självklart varit tacksamt att här stå och ge skarpa besked om vad som gäller, men den här regeringen inväntar lydigt Miljömålsberedningens slutsatser så att vi också kan få en stabilitet i politiken vi för. Vi ska se vilka förslag de redovisar den 2 december 2024 och vad vi kan göra med de förslagen. Vilka kan vi plocka fram och driva på för att på bästa sätt se till att kunna hantera Sveriges åtaganden för naturvård och biologisk mångfald, men också de åtaganden vi har gentemot EU avseende skogen?

Jag vill ta tillfället i akt att nämna att det har skett stora framsteg avseende havs- och vattenfrågorna också internationellt genom ett avtal som gick i hamn kring det som kallas BBNJ, alltså reglering – lagstiftning, kan man säga – om internationella djuphav. Det kommer att ha stor påverkan på det internationella arbetet med vatten och hav, och det är mycket välkommet att man har nått globala framgångar även där.

Anf. 93 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag vill hålla kvar lite grann vid skogen, som är en av mina absolut främsta hjärtefrågor. Jag är nyfiken på hur regeringen får ihop sina olika åsikter och yttranden kring ambitionen. Det finns ju idéer från de andra partierna om att ha ett skydd som bara gäller periodvis, alltså att man ska skydda en skog under en viss tid och sedan dra bort skyddet. Det höjs också röster för att Sverige har skyddat tillräckligt mycket skog. Man vill till och med luckra upp det skydd som finns för att kunna komma åt mer och öka produktionen ytterligare.

Samtidigt har vi en miljöminister som skriver under det globala naturavtalet, vilket är väldigt glädjande och helt rätt, men där det också står att man ska skydda uppemot 30 procent av ekosystemen och att de som skyddas ska vara representativa och väl utspridda över de olika nationer som skrivit under. Dessutom står det att man ska jobba med restaurering. Man pratar om 20 procents restaurering av ekosystem som i dag är trasiga, och då blir jag nyfiken på hur regeringen ställer sig till dessa frågor. Ska vi i Sverige verka för 30 procents skydd och en restaurering på 20 procent av de trasiga ekosystemen? Om svaret blir ja, vilket det globala naturavtalet kräver, krävs ju enorma satsningar. Då handlar det inte om 2 miljarder utan kanske storleksordningen 15 miljarder eller ännu mer.

Min fråga är alltså om regeringen står bakom avtalet, och om man i så fall är beredd att satsa de pengar som skulle krävas.

Anf. 94 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Tack till Rebecka Le Moine för ännu en intressant och givande debatt om hur Sverige arbetar med frågor som rör specifikt biologisk mångfald!

Låt mig börja med att nämna att vi inte bara har skrivit på avtalet som rör COP 15 och det nya Kunming-Montrealramverket, utan vi var dessutom där på plats och drev på. Jag har tillsammans med miljöministern från Tyskland ansvarat för EU:s förhandlingar i en del av avtalet.

Regeringen lägger mycket vikt vid att det sker en global utveckling som går i rätt riktning, inte bara avseende COP 15 och biologisk mångfald utan också avseende havs- och vattenfrågorna där vi var på plats från regeringens sida för att se till att BBNJ-förhandlingarna gick i mål. Det var inte förväntat, eftersom några högljudda länder var kritiska, ville dra ut på detta och inte såg de fantastiska framgångar som man till slut lyckades nå i det nya, globala havsavtalet. Det var alltså inte så att Sverige något tvekan och motvilligt stod vid sidan av och kanske skrev på det där papperet. Jag befann mig tvärtom personligen på plats, och regeringen driver på för en rask, global utveckling som går i rätt riktning.

Det är så att den här regeringen, liksom tidigare regeringar, har delade meningar om hur vi ska hantera den komplicerade skogsfrågan i Sverige. Men det vi är överens om är att vi vill värna förvaltarskapstanken och se till att vi på god grund kan ha bra dialog med dem som förvaltar skog i Sverige och se till att skydda brukandet och nyttjandet av skogen men också bevarandet av den värdefulla skogen som måste fortsätta att utvecklas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2023) 155 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828

COM(2023) 178 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om godkännande och marknadskontroll av mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg som framförs på allmän väg och om ändring av förordning (EU) 2019/1020

Motioner

med anledning av prop. 2022/23:69 Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

2022/23:2358 av Iona Szatmári Waldau m.fl. (V)

2022/23:2361 av Marielle Lahti m.fl. (MP)

2022/23:2362 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C)

Prot. 2022/23:85
31 mars

med anledning av prop. 2022/23:72 EU:s nya tågpassagerarförordning
2022/23:2350 av Nadja Awad m.fl. (V)
2022/23:2351 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)
2022/23:2352 av Jennie Nilsson m.fl. (S)
2022/23:2354 av Katarina Luhr m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2022/23:78 Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott
2022/23:2359 av Gudrun Nordborg m.fl. (V)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 mars

2022/23:294 Förutsättningarna för fler bostäder för äldre

av *Alireza Akhondi* (C)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:295 Bostäder och stambanor

av *Alireza Akhondi* (C)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 mars

2022/23:501 Infokomanslaget

av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet *Johan Forssell* (M)

2022/23:502 Arbetsrelaterade dödsfall

av *Johanna Haraldsson* (S)
till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:503 Regler för skattereduktion och årsskiftesproblematik

av *Josef Fransson* (SD)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2022/23:504 Kvinnors företagande

av *Josef Fransson* (SD)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)

2022/23:505 En tillsynsavgift för taxiförarlegitimation

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2022/23:506 Trafikverkets problem

av *Linda W Snecker* (V)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2022/23:507 Neddragning av antalet provorter för körkort

av *Patrik Jönsson* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

Prot. 2022/23:85

31 mars

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.26.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 8 anf. 65 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Särskild debatt om hushållens ekonomi	1
Anf. 1 MIKAEL DAMBERG (S)	1
Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	1
Anf. 3 MIKAEL DAMBERG (S)	2
Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	3
Anf. 5 ALI ESBATI (V)	4
Anf. 6 MARTIN ÅDAHL (C).....	5
Anf. 7 YUSUF AYDIN (KD)	6
Anf. 8 MÄRTA STENEVI (MP)	6
Anf. 9 CECILIA RÖNN (L)	7
Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	7
Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S) replik	8
Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	8
Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S) replik	9
Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	9
Anf. 15 ALI ESBATI (V) replik	9
Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	10
Anf. 17 ALI ESBATI (V) replik	10
Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	10
Anf. 19 MARTIN ÅDAHL (C) replik	11
Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	11
Anf. 21 MARTIN ÅDAHL (C) replik	11
Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	12
Anf. 23 MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	12
Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	12
Anf. 25 MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	13
Anf. 26 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	13
Anf. 27 MIKAEL DAMBERG (S)	13
Anf. 28 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	14
Anf. 29 MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 30 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	15
Anf. 31 MIKAEL DAMBERG (S) replik	15
Anf. 32 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	15
Anf. 33 ALI ESBATI (V) replik	16
Anf. 34 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	16
Anf. 35 ALI ESBATI (V) replik	16
Anf. 36 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	17
Anf. 37 MARTIN ÅDAHL (C) replik	17
Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	17

Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	18
Anf. 40 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	18
Anf. 41 ALI ESBATI (V).....	18
Anf. 42 CECILIA RÖNN (L) replik.....	19
Anf. 43 ALI ESBATI (V) replik	19
Anf. 44 CECILIA RÖNN (L) replik.....	19
Anf. 45 ALI ESBATI (V) replik	20
Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C).....	20
Anf. 47 YUSUF AYDIN (KD).....	20
Anf. 48 MÅRTA STENEVI (MP)	21
Anf. 49 CECILIA RÖNN (L) replik.....	21
Anf. 50 MÅRTA STENEVI (MP) replik	22
Anf. 51 CECILIA RÖNN (L) replik.....	22
Anf. 52 MÅRTA STENEVI (MP) replik	22
Anf. 53 CECILIA RÖNN (L).....	23
Anf. 54 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	23
Anf. 55 CECILIA RÖNN (L) replik.....	24
Anf. 56 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	24
Anf. 57 CECILIA RÖNN (L) replik.....	24
Anf. 58 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
Ajournering.....	25
Återupptaget sammanträde.....	25
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	25
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	25
§ 4 Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	26
§ 5 Meddelande om särskild debatt om importen av rysk fossil energi.....	26
§ 6 Anmälan om faktopromemorior	27
§ 7 Ärende för hänvisning till utskott	27
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:235 om skatt på övervinster på elmarknaden	27
Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	27
Anf. 60 MIKAEL DAMBERG (S).....	28
Anf. 61 PEDER BJÖRK (S).....	29
Anf. 62 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	29
Anf. 63 MIKAEL DAMBERG (S).....	30
Anf. 64 PEDER BJÖRK (S).....	31
Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	31
Anf. 66 MIKAEL DAMBERG (S).....	32
Anf. 67 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	33
§ 9 Svar på interpellation 2022/23:264 om tioårsregelns funktion.....	34
Anf. 68 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	34

Anf. 69 MATHIAS TEGNÉR (S).....	34
Anf. 70 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	35
Anf. 71 MATHIAS TEGNÉR (S).....	36
Anf. 72 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	36
Anf. 73 MATHIAS TEGNÉR (S).....	37
§ 10 Svar på interpellation 2022/23:265 om möjligheter för Kronofogden att minska skuldsättningen i Sverige	37
Anf. 74 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	37
Anf. 75 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S)	38
Anf. 76 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	39
Anf. 77 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S)	40
Anf. 78 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	40
Anf. 79 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S)	41
Anf. 80 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	41
§ 11 Svar på interpellation 2022/23:174 om handeln med utrotningshotade djur	42
Anf. 81 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	42
Anf. 82 REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 83 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	44
Anf. 84 REBECKA LE MOINE (MP).....	44
Anf. 85 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	45
Anf. 86 REBECKA LE MOINE (MP).....	46
Anf. 87 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	47
§ 12 Svar på interpellation 2022/23:259 om ett globalt naturavtal	47
Anf. 88 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	47
Anf. 89 REBECKA LE MOINE (MP).....	48
Anf. 90 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	49
Anf. 91 REBECKA LE MOINE (MP).....	50
Anf. 92 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	51
Anf. 93 REBECKA LE MOINE (MP).....	52
Anf. 94 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	53
§ 13 Bordläggning.....	53
§ 14 Anmälan om interpellationer	54
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	54
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.26.	55